

otisak

ivan
novaković

Ivan Novaković
OTISAK

Isak je bio čovek prodornog pogleda, tamne kose, malo višeg rasta, veoma lepih crta lica, obučen u crno. Godina je imao nešto više od dvadeset, kao i drug mu Marko, koji ga je sačekao na železničkoj stanici u Kopenhagenu. Njihovo prijateljstvo poticalo je još iz Beograda. Marko, student filozofije i skandinavskih jezika, uživao je u milosti koju mu je ukazala najpoznatija danska fondacija, demokratifond, i dodelila mu osmomesečni plaćeni boravak u Kopenhagenu.

U Jugoslaviji, Isak se bavio političkom delatnošću, i nakon što je jedva izvukao živu glavu iz propalog studentskog protesta (budući da mu je policija oduzela pres karticu studentskog lista, dva prednja zuba, celovitost prstiju, lobanje i jedne ruke) po pozivu samog predsednika danskog Udruženja pisaca, Jespera Jensaena, došao je da zatraži utočište od vlasti koje dopuštaju da građanin nesmetano prisustvuje sednici državnog parlamenta. Isak bi fotografisan, saslušan, uzeti su mu podaci i pasoš, napisi iz novina i dokumentacija koju je imao o preživljenom policijskom prebijanju, a potom sproveden u izbeglički kamp Sandholm, ledeni logor smešten u predelu zaboravljenom i od samih pomoraca.

Marko je čekao Isakove telefonske pozive; neki put Isak bi i dolazio – logorski režim je ustrojen na sledeći način – rad za novac je nedozvoljen, možeš ići gde i kad hoćeš, ali na razgovor o tvom slučaju možeš biti pozvan svakog časa; dalje, na dan u nedelji kada se dele pare, odnosno simbolična pomoć, moraš biti prisutan, jer pare nećeš dobiti, a Danci će znati da si pobegao; deliš zajedničku sobu sa još nekoliko sunarodnika, koji su svi odreda pripadali novoj nacionalnosti *zema* (*zemo*, izgovoreno sa dugim vokalom *e*, je nominativni, a po potrebi i vokativni oblik reči znane govornicima zapadnih narečja jedinog jezika na svetu koji ima više imena), imaš hranu i kupatilo, razne aktivnosti, bilten sa literarno-umetničkim ostvarenjima zatočenika, salu sa TV-om (kasnije nepovratno demoliranu u jednoj svađi Kurda i Somalijaca sa Pakistancima i Vjetnamcima), bilijar mada u realnosti *only for Vietnamese*, i verovatno višegodišnje čekanje – sa puno nadasve zanimljivih sudbina sa svih krajeva planete. Prva stvar koju je Isak ugledao, kada je ušao u sobu bili su porno časopisi, rasprostrti preko mesta gde će odsada on sam spavati.

Ovakav način predstavljanja momentalno zapahnu Isaka mirisom spoznaje suštine samog mesta – imena su očigledno od sekundarnog značaja, ovde postoje samo *zeme* i život, vreme *sadašnje*, forma je ostala negde iza

zidova, u Danskoj, iza bodljikave žice. Isaka ne zbuniše mnogo maniri Safeta iz Rožaja, a ni Radovana iz Kikinde, i Damira, mornara iz Hrvatske koji je oplovio pola sveta, i na ratištu saznao previše o svojim generalima te morao da nestane iz zemlje; Gandija, novinara iz Bombaja, nepoznatog Kurda koji je u znak pozdrava odmah podigao stolicu, nekoliko Albanaca sa Kosova i mnogih drugih...svi oni su bežali od nepodnošljivosti života, užasne teskobe, bezizlaznosti i beznađa, od potpuno istih stvari samo naizgled izraženih drugačije, shodno podneblju gde behu rođeni, od principa ograničenja, ljudskog ludila, samovolje i gluposti, i konačno – od sebe samih koji su se neumitno pretvarali ili već pretvorili u svoju suprotnost.

Radovan, čovečuljak iz Kikinde, poguren pod teretom šest završenih razreda osnovnog obrazovanja, šest izguranih decenija, rada u zatvorenom fabričkom krugu, neverovatne količine pehova i promašaja na svim poljima, sada je farbao kosu, ili par pramenova u očajanju prelepljenih preko čele, u teget-crnu, u nadi da će uspeti da zavede prebogatu udovicu hrvatskog porekla, nešto veće starosti od njega samog. Ona se bavila švercom cigareta, na relaciji Kopenhagen- Malme. Iz Kopenhagena bi podzemnim metroom za petnaest minuta stizala u Malme, i zarađivala basnosnoslovne sume prodajući cigarete svakome ko bi ih poželeo.

- Daće baba, daće...- echo Radovanovog glasa odbijao bi se svakog jutra o zidove kupatila i starčićev odraz u ogledalu.

Ali, teret sudbine na Radovanovim leđima ipak beše pretežak – dobio je samo deport od danskih vlasti. Inače, za čitaočevu informaciju, postojale su tri vrste spasenja za sve one koji su mu se nadali i imali strpljenja da na njega čekaju. Prvo i najređe oslobođenje od logorske samsare beše označeno mističnim brojem 7.1. – pasoš Ujedinjenih nacija, prava koja uživa danski državljanin, socijalna pomoć, besplatni kursevi danskog jezika u cilju integracije u zajednicu, takođe besplatno pruženi oslonac u vidu organizacije za pomoć izbeglicama zvučnog naziva *Danskflygtningehjælp*. Jedino što nije bilo omogućeno, jeste, logično, povratak u zemlju rođenja i to u trajanju od sedam godina. Dalje, paragraf 7, tačka 2, danskog zakona o političkom azilu, već je podrazumevao izvesna ograničenja, imajući u vidu njime pružene beneficije – nešto manje novca, putovanja otežana vizama za druge zemlje, ali i on je davao trajno utočište u okviru granica Kraljevine. I konačno, broj 7.3 označavao je – produženje dozvole boravka na danskom tlu, dok se ne steknu potrebni uslovi za povratak u zavičaj, kao i neku crkavicu da bi gospodin ili gospođa *refugee* mogli da prežive. Ali ništa zato! Nemogućnost dobijanja radne dozvole samo je razbuktala kreativnost ljudi za nalaženje načina da se do danskih kruna dođe onako kako određeni parografi izričito zabranjuju. Niko, naprimjer, nije mogao pretpostaviti da će nekolicina Roma kupiti kompjuter samo radi toga da bi jedan od njih, neotkriveni i nepriznati genije, za mašinom proveo godinu dana ispitujući i proučavajući postupak izrade

telefonskih kartica, a potom i sam prešao na proizvodnju. Kartice su se preko mreže zema dalje distribuirale izvesnim bivšim stanovnicima grada Moskve, a sada uglednim građanima Kopenhagena, koji bi snabdevali korumpirane individue u gradskoj infrastrukturi. Nešto primitivniji metod koristio se prilikom izrade lažnih autobuskih karata, jednostavno ali vešto prelepljivanje poništenih odsečaka. Tu je postojala opasnost da dosta inteligentna tehnologija prozre prevaru, ali ukoliko bi falsifikator dobro odradio posao, za kupca ovakve karte bi apsolutno sve zone gradskog saobraćaja bile dostupne, po simboličnoj ceni od nekoliko desetina krune.

Isak je u izbegličkom logoru proveo mesec dana, kada je na zaprepašćenje svih prisutnih stiglo rešenje o azilu, označeno brojem 7.1. Video snimak njegovog prebijanja dobijen od jedne srpske televizijske stanice, poziv danskog Pena, veliki intervju na naslovnoj strani glavnih dnevnih novina, i konačno, pismo jednog visokog funkcionera Ujedinjenih nacija behu dovoljni da se slučaj brzo reši. Nakon toga Isak je dva dana, zahvaljujući nesporazumu administracije, bez ijedne krune i trunke hrane proveo na usamljenom ostrvu Langeland. Langeland čine dve, tri barake, reflektori i nepregledne šume bodljikave žice uperene ka nemačkoj obali, pod sumornim baltičkim nebom. Za to vreme Marko je studirao, malo spavao, gladovao štedeći novac za ploče, gledao u kopenhaško nebo, lutao, zanosio se snovima o dalekim usamljenim ostrvima kraj škotske obale, o oslobođanju od sprskog pasoša, srpske vojske, od Beograda koji je prestao da bude grad magičnih sećanja njegovih dečačkih dana i postao naličje sveta, zlokobni spomenik i suma duhovnog sunovrata jednog podneblja, jedne dekade, čitavog jednog veka...Marko je ustvari maštao, kao i ljudi u logoru Sandholm, o oslobođenju od nametnute mu sudbine samim postojanjem u materiji, te tuđe, avetinjske ruke koja je neumoljivo vodila život u potpuno suprotnom pravcu od željenog i sanjanog, od fantomske sprege koju je s tom silom tvorila njegova vlastita fotografija - u pasošu tamnoplave boje.

Marko je pisao poeziju, provodio sate i sate u kontemplaciji kraj svog prozora što gledaše na zid, uočavao oblake nalik *dvanaestom* znaku horoskopa, znaku riba, proučavao, kašljući nad starim, prašnjavim knjigama, tajne neba i zemlje, kosmologije starih naroda, mrtve jezike drevne Britanije...Knjige bi dovlačio u sobu iz antikvarijata u centru grada. A ponekad bi odlazio na koncerte sasvim ludačke muzike u Kristijaniji. Kristijanija je, čitaoče, raj na zemlji sa stanovišta umetnika, večitog deteta, muzičara, starijih danskih hipika marksističke orijentacije - koji su svi odreda tu stanovali - ili , sa stanovišta ogromne većine onih koji bi neprekidno dolazili i potom ponovo nestajali – prosto i ničim ometano uživanje u proizvodima dobijenim od indijske konoplje, pod otvorenim nebom, ili u nekoj od rupčaga tipa *Woodstocka*, gde se peščanik vremena zaustavio onoga časa kada su Stounsi izdali svoj četvrti album. Nekadašnja hipi komuna, nastala useljavanjem dece u napušteni vojni kompleks kasnih šezdesetih, nije se mnogo promenila po sastavu stanovništva ili svojoj

organizaciji, osim što joj je kopenhaška opština priznala status republike. Njena crvena zastava sa tri žuta kružića slobodno se vijorila na vetru. Kristijanija je ubirala prihode od koncerata koji su prvi sprat napuštene kasarne pretvorili u *Loppen*, to jest *buvljak*, za strane i domaće bendove, zatim popravke bicikala, brojnih rupa i restorana vegeterijanske hrane i, od onoga što je već bilo pomenuto, indijske konoplje i njenih proizvoda. *Panem et circences* – (ne zameri mi čitaoče, ali moram se s vremena na vreme poslužiti latinskim citatima tek toliko da te podsetim da sam ja koji ti ovu naraciju prezentujem *ostareli političar u penziji*, i mogu po potrebi, usled iscrpnosti izvora koji su mi postali dostupni u *halucinacijama* i poznavanja različitih jezika kojima ljudi *misle* i govore, okrenuti tok pripovedanja kako mi je ćef) – tek, svetu je predstavljen najveći danski doprinos demokratiji Zapada, otvoren kako za radoznalog turistu-kameru iz Japana, tako i za Eskima čije oči zakrvavljenе od hašiša govore da se za Grenland, taj najseverniji posed Kraljevine, istorijsko pomeranje od pet hiljada godina odigralo suviše brzo.

I tako, jednog dana, Marko je posetio Kristijaniju sa posebnom namerom. Do nje mu je autobusom broj osam trebalo tačno dvadeset minuta. Zadržao se još deset minuta, koliko mu je trebalo da se probije kroz gužvu Rastafarianaca, danskih tinejdžera, Japanaca-kamera, klošara i ostalih i nađe odgovarajuću tezgu. Kratko razmenivši par reči sa devojkom naročite lepote, on se, u svoj brzini udalji, hitajući kući sa misterioznim zamotuljkom u džepu. A pošto je stigao u svoju sobu, on zavuče ruku u džep i – na njegovom dlanu nalazila se providna najlon-kesica, sa tačno jednim gramom danskih pečuraka naročite vrste, veoma sitnih, tamno-žućkasto-oker boje, i veoma skupih. Smatrao je besmislenim da troši novac na hašiš, on ga uopšte nije privlačio niti mu je prijaо pri prvom iskustvu godinu dana ranije. Nije ga interesovao hedonizam, niti je njegovo srce žudelo za gašenjem kakvog neizdržljivog plamena bola koji se usadio, niti pak bekstvo od stvarnosti, ako bismo pomenuli i ovu frazu koja ne znači ništa, koju koriste samo oni koji ne osećaju niti ljudsku dušu niti *stvarnost*, u njima samima, i oko njih. Ne! Zanimalo ga je nešto od sasvim suprotne vrste! Samo i jedino krajnje saznanje, spoznaja, uvid u sopstvene tajne upisane u podsvesti, u genetskoj strukturi Marka-mikrokosmosa, *otkrovenje*, najdublje poniranje po cenu da zauvek izgubi razum, jer se zapravo samo u tome krila glavna opasnost. Glavni aktivni princip sadržan u gljivama, psilocibin, prema istraživanjima nemačkih naučnika, nije toksičan po telo ukoliko se ne meša sa alkoholom. Ali Marko je već pošao od toga da je njegov razum izgubljen. Trebalo ga je povratiti. Preko dvadeset godina provedenih u skućenosti, u prisilnom ulivanju informacija, u svakodnevnim naučenim ritualnim radnjama, od polaska u školu koja ima sasvim desetu funkciju od uzdizanja *duha*, do ispraznih kvaziintelektualnih beogradskih tribina i laprdanja poluludih i sujetno-uobraženih staratelja što peneći zazivaju na rat pričajući o carstvu Srba-Soraba u zemlji Kitajskoj, u licemerju, u poznavanju samo jednog šablonu po kome se rabio otisak života.

Marko je savršeno osećao sebe, znao da je na ključnoj prekretnici, *da je čas došao*. Sve je to moralo biti srušeno do temelja, sve! Marko se u ovaj riskantni eksperiment nije upustio nepripremljen. Proučavanje raznorazne literature, kao i informacije iz prve ruke, sve je to manje-više davalо slikу o tome šta će se dogoditi. Razmišljaо je o *mesu bogova, trnovoj kruni, sinu Božjem, kamenu filozofa*, kako su ove nekada svete gljive nazivane; o reljefu iz jedne crkve u Tibilgenu nastalom oko dvanaestog veka, koji prikazuje dva kostura dok igraju, a gljive su prikazane iznad njih. O mesu koje se alhemski odvaja od kosti, nebitnom koje nestaje i večitoj suštini, duhu, o sebi, svojoj svesti kao posudi za transformaciju, o grčkom napitku iz misterija Eleuzisa... i pored toga, usled nestrpljenja, Marko je olako postupio. On je uzeo gljive još iste večeri, ali se prethodno bio dogovorio da se sa nekim društvom nađe u centru grada, u kafiću u uličici blizu jednog od trgovina. Devojka prelepog i plemenitog lika, kod koje beše izvršio kupovinu, savetovala ga je da najpre uzme polovinu doze, da bi nakon jednog punog sata dokrajčio ostatak. Vitamin C pomaže ukoliko čovek ode previše visoko ili daleko. Marko nije sačekao sat vemena, već samo četrdeset minuta, uživajući u savršenoj relaksiranosti i osećaju koji je umirivao. Budući da se nije dešavalo ništa, đavo mu ne dade mira, on izlete iz kuće i kroz deset minuta je već sedeo na nepoznatom mestu, među pedeset nepoznatih ljudi, okružen zvucima koje nije mogao da kontroliše, niti da izmeni... i u tom času mladić oseti svu snagu Jupitera –gromovnika, kome ovi pripadnici flore behu posvećeni u davnim danima: na zadnji deo vrata, na mesto gde se on spaja sa lobanjom, odozgo se sruči najjači električni udar koji je moguće osetiti a pri tom ostati živ i čitav. Celokupna vidljiva stvarnost se doslovno zatresla pred očima, a jedno -uh! zar je ovo ovako jako -jedva stiže da bljesne u šokiranom mozgu, koji kao da bi porinut u reaktor sa radioaktivnim izotopom. Marko tada nije znao da se upravo u tom času energetski centar u predelu produžene moždine aktivirao, delu tela koji se u Indiji vezuje za boga Ganeša, neobuzdanog šaljivdžiju s telom čoveka i glavom slona, Ganeša - čuvara pred ulazom u Šivinu pećinu, *čuvara praga misterija* ili, mi možemo reći, prvog stepenika na beskrajnoj spirali što se vije ka nebu.

Međutim, ukoliko cenjeni čitalac doživi ovakvo iskustvo na mestu gde se nalazi još pedeset savršeno mu stranih ljudi, gde svakog časa postoji mogućnost da ga neko nešto upita na stranom jeziku koji Marko beše u momentu zaboravio, gde konobar svakog časa može prići s namerom da naplati račun – tada nastaje košmar po intenzitetu ravan neizlečivom obliku paranoje. Misli, milioni misli koje je morao da iskaže, izbaciti iz sebe, sa kojima je morao da se suoči, gejziri energije očajnički su probijali napolje, na ovom javnom mestu, među ljudima sasvim normalnog ponašanja. Nazad, kući, nazad, biti sam, sam, sam, bila je poslednja artikulisana poruka koju mu je um prenosio.

Nekako se dovukao do stana, preko puta jezera i Planetarijuma. Njegov gazda Henrik, učtiv i obrazovan službenik filmskog odseka

Kraljevske biblioteke, levičarskih opredeljenja i homoseksualne orijentacije, bio je odsutan verovatno negde časkajući sa svojim brojnim priateljima. Čovek je vodio svoj život u gej krugovima Kopenhagena. Prema Marku je bio predusretljiv, dobar domaćin i nikada mu se ni na koji način nije nametao niti postavljao pitanja vezana za privatni život, a čak je dozvoljavao i korišćenje svoje sobe i muzičkih uređaja. Uzimao bi mesečnu rentu od dve hiljade kruna kada za to dođe vreme, i tu i tamo bi iz biblioteke doneo neki Linčov film. Sada je sve bilo pusto i mračno. Marko je upalio svetlo u sobi i seo na krevet, koji se nalazio u uglu, na podu.

-Ima jedna knjiga. Koja knjiga? Knjiga Mrtvih. Jel ' egipatska? Nije egipatska. Da nije tibetanska? Jeste – tibetanska. Šta stoji u toj knjizi? Da je sve ovo projekcija – vidiš sebe, *to si ti*, - razmišljaо je Marko, no u glavi se ukazivala slika i čuli glasovi okupljenog sabora koji veća kakvu presudu da izrekne prestupniku, držniku i oskrnavitelju misterije određene samo za šamane i prvosveštenike drevnih religija. No, on odagna strah, a sabora nestade. Sve bolje i veštije vozio je čamac misli nemirnom površinom unutrašnjeg okeana, dospevajući u blaženi predeo iznad, iza sna, iza vidljivog sveta. Narandžasti zidovi sobe behu okupani blistavobelom svetlošću. Prvi put u svom životu, Marko je padaо u ekstatički trans. Zmija svesti razmotala je svoje klupko prostrevši se preko svakog mikrona njegovog tela, svaki je postajao zvezdano velik, zvezdano moćan. Svaki udisaj bio je rađanje jednog kosmosa, izdisaj gašenje. Iz velike daljine počeše da pristižu prikaze bez lica, u crnim kukuljicama, i ne htetoše da odu dok mladić ne priznade njihovo postojanje, s kojim svih proteklih godine nije želeo, nije smeо da se suoči. *Čas je došao!* Strah, sebičnost, laž...Ali on stade pred senku svoje duše, i odbaci omču samoobmanjivanja koja mu je davila srce. *To si ti* – govorio mu je vlastiti duh, transformišući mračne oblike u rojeve gometrijskih, skladnih formi, boja i zvukova koji su bili sve to u jednom, čist bitak, smisao neopisiv rečima, istina. Najveća moguća ljubav i najveća moguća nesebičnost i razumevanje, kao izrazi odjekuju prazno i tupo spram veličine unutrašnjeg Sunca koje se u njemu beše upalilo. Živeo u onome što je van vremena i onome što je sada, u onome što je zauvek prošlo i što će tek biti stvoreno. Negde ispod brežnosti grudi, u kristalnim rudnicima unutrašnjih zemalja čuo je harfu ženskog smeha kakvog ne bi od početka sveta, zanosa Večite Tajne koja ožive u njemu s pesmom. *Ona*, Najdublja Tišina, nikad sasvim njegova, zagonetka koja sama sebi predstavlja odgovor. Ljubav. Prostor. Beskraj. Zanos i mir večiti kao jedno - uvek.

Sledećeg dana, kada se bude vratio u stvarnost ograničenu na tri dimenzije, Marko više nikada neće biti isti čovek. Jer, te noći, proživeo je nešto što će ga zauvek razlikovati od pripadnika čovečanstva koji su za takvo iskustvo siromašniji. Ma kako mali, to je bio prvi odlučujući korak, pređeni stepenik, prva prava inicijacija. Sada je *znao* ono što mnogi ne znaju, područje u koje i najubođitije vojske intelekta ne uspevaju da zađu. Za takve, on je bio

posvećenik – upućeni u tajnu - mada je jasno, do osvajanja tog vrha predstojaо mukotrpan i težak put koji traje, ako je verovati tradiciji, *najmanje* jedan život.

&

Pošto je danski ministar spoljnih poslova Torkild Simonsen pozitivno rešio njegov slučaj, Isak je morao da pronađe mesto gde će početi novi život pod nevidljivim i teškim danskim suncem, tako da je za prvo vreme živeo u ateljeu Jespera Jensa – maloj prostoriji sa stolom, česmom i krevetom. Tu su dva prijatelja-studenta vodila nadasve zanimljive razgovore, s akcentom na filozofiji i religiji, dotičući se politike, propasti studentskog protesta, literature, filma i muzike – ukratko svemu onom što je duhu mladog čoveka hleb nasušni i srž života. Glavni problem o kome se raspravljalo bio je odnos između čoveka i Boga – nijedan od njih dvojice nije bio ateista. Isak je zastupao gledište, možemo reći, krajnjeg pesimizma, nadahnut prвom knjigom Šopenhauerovog *Sveta kao volje i predstave*; on beše ispunjen tragičnim patosom sa dozom romantike, ljubitelj Albinonijevog *Adađa*, dela koje je Marku izgledalo preterano i neuverljivo, insistirajuće u svojoj rečitosti. Isak je gledao na svet kao na zlu tvorevinu, gde je Bog okrutni samodržac, surovi despot, porobljivač čovečanstva. To je otkrivalo zapravo Isakovu nesalomivu volju koja ne trpi nikakve stege, izrazitu želju za slobodom, promenom bez ikakvih ograničenja, volju Prometeja i pobunjenika – i pored svega pesimizma, na dnu njegove osećajne, duboke i plemenite duše čucao je pritajen viši čovek –jer osnovna odlika ove svesti jeste želja za direktnim sjedinjenjem sa Proviđenjem, natprirodnim, moći i mudrosti iznad grube materije, jedinstvom sa svim stvarima. Marko je pak zastupao tezu da čovek u slepilu svoje površnosti nije u stanju da sagleda ili otkrije mogućnosti koje su mu date, da svoju suštinsku prirodu uopšte nije sagledao –dozvoliceš malu stanku čitaoče, tek da napomenem da su ova razmatranja bila jako obojena nasleđem evropske kulture i filozofije što je i razumljivo, da je problematika, dakle, bila određena još uvek nedovoljno razrešenim rupama u zvaničnom, institucionalizovanom, bilo hrišćanskom bilo naučnom pogledu na svet – da je na čoveku krivica neprekidnog *izopačavanja* - prirode i onoga što je od prirode dobio na dar. Ukratko, Marko tada nije bio u stanju da jasno formuliše da čovek koristi tek delić svesti, da sve zlo u istoriji potiče upravo zbog inercije, prepuštanja odlukama koje su doneli uporniji, principa čopora i vođe, dobrovoljnog prihvatanja hijerarhije namesto želje da se vlastita priroda uzdigne do stepena kada hijerarhija više neće biti potrebna, kada će svaki čovek biti *ono što zaista jeste*, jer revolucija počinje iznutra, u svakom pojedincu nezavisno, a ne spolja i iz ideologije - kako su svi do sada želeli da veruju - i tek se nakon dostizanja određenog stepena razumevanja vlastite unutrašnjosti

stvarnost može menjati *sa punom svešću o posledicama*, kada od čoveka ode njegova glavna nesreća, glavni bol, kada zauvek bude prevladana dominacija *podsvesti*. Ovo se moglo postići samo direktnim radom, iskustvom, direktnim proživljavanjem i ovladavanjem *elementima* u sebi, delovima četvoropolnog magneta hermetista, četiri drevna principa – vode, vatre, zemlje i vazduha, pročišćenjem osećanja, volje, svesti i intelekta, i konačno petog, nadprostornog i nadvremenskog čistog uzroka, akaše, etera; ne pukim preispitivanjem, koje funkcioniše na jedinom jednom nivou, kome fali ekstatički zanos dubine i visine, ne hipertrofijom termina, razuma i sofističkih sposobnosti...jer sve to vodi najvećoj zamci – sujeti, bolesnom egoizmu i stagnaciji u iluziji sveznanja. Nije uzalud rečeno da je *znanje moć*, jer *pravo znanje* neizbežno rezultira razvojem određenih sposobnosti – telekinezе, održanju telesne toplove, telepatije, vidovitosti, da pomenemo samo najpoznatije, predmet naučnih istraživanja u dvadesetom veku. Pitajte rukovodeće ljudе vrhunskih instituta koji rade pod kontrolom razvijenih država, da li ove moći postoje ili ne. Genijalni kvantni fizičar će savršeno razumeti tehnike koje upražnjava jedan monah-isihasta, ili tibetanski lama, derviš, kabalista, i sve će bez problema prevesti na naučni jezik, nažalost shvatljiviji savremenom čoveku, odrođenom od poezije, zore i sutona, sna pod otvorenim nebom, punog i mladog Meseca.

U ovom svetlu raspravljalо se i o modernoj muzici, alternativnim načinima života, komunama i sistemima slobodnih opština, vizijama maldih ljudi, oveštalosti konvencije i administrativnog licemerja, *grunge-u*, *Soundgardenu* kome je glavna tematska preokupacija čovekov pad. Valja reći i to da je Isak u početku imao otpor prema svemu što izlazi iz domena razumom shvatljivog, usled toga što je njegova majka Sara Avramović – Jovanović, ekscentrična lepotica, u kvazimistički preterivala preko svake mere, koristeći određene kineske metode proricanja i po deset puta na dan, ili pak urođenu sposobnost da u momentu okrene ma koju reč naopačke i špekuliše o jeziku. No, nakon diskusija u ateljeu Jespera Jensa do rane zore, brojnih ispijenih tamnih piva, spavanja na golom parketu, slušanja i razmenjivanja omiljenih kaseta, Isak i Marko počeše da funkcionišu kao jedna duša, pri čemu je Marko dobio otrežnjujuće i bolne uvide o političkoj stvarnosti rodnog grada, a Isak otvorio srce ka vibracijama Neba i Zemlje. U svakom, živeo je po deo onog drugog, da se više ne ugasi. Između dvojice maldih ljudi postojala je začuđujuća sličnost na najdubljem nivou, oličena ne u stavovima, koji često mogu biti obojeni temperamentom ili trenutnom snagom volje za životom, već u *načinu* na koji je njihov um tvorio misli, osnovnim motivima što vode delanju, i kao poslednje i najvažnije - sposobnosti da se oseti, proživi i spozna *bol* zarobljen u kamenu, vodi, čoveku, samoj egzistenciji. Glavna posledica upravo izloženog bila je da se *svakodnevno*, nekoliko desetina puta na dan jedna misao istovremeno javljala u glavama obojice, što bi izazivalo ushićenje i radost.

Ali, kasna jesen je sa vlagom donela uznemirujuću slutnju. Još pre no što je došao u Dansku, Isak se žalio na čudne bolove u mišićima i zglobovima. Ti bolovi su prema njegovim rečima podsećali na tegobe koje nastaju prilikom jačeg gripa, kada telo privremeno ostari osamdeset godina, a čovek u potpunosti shvati mesto i ulogu materinskog principa u vasioni. Ti bolovi su i počeli jednim takvim gripom, začuđujuće naglim i dugotrajnim. I više nikada nisu u potpunosti nestali. Privremeno pribegavanje supresivnoj terapiji u vidu analgetika trodona, popularnog opijata među mladima na kome proizvođač zarađuje basnoslovne sume, dalo je i privremene rezultate. Euforija protesta na Beogradskim ulicama 1996/97, kao i šok usled policijskog premlaćivanja, oduvali su sve što nije politika iz Isakovog uma. Sada se, međutim, zlokobni gost vratio, dosadno i mučno kuckajući o zglobove, mišice, tetive...

&

Došlo je vreme, čitaoče, da se ponešto kaže i o još jednom veoma važnom detalju na mozaiku kopenhaškog života, tačnije alternativne kulture grada. Naporedо sa Kristijanijom, u gradu je postojalo, a postoji i danas, mesto koje se zove *Ungdomshuset*, što bi u prevodu značilo –Dom omladine. Njega su držali i u njemu živeli skvoteri, odnosno ljudi rešeni da nekakav neupotrebljivi i napušteni prostor učine mogućim za svoj život, i često koncertne i druge delatnosti, bez obzira šta o tome mislile opštinske vlasti ili bilo kakav drugi na papiru nadležan autoritet, poput policije.

U napušteni prostor useljavaju se svi oni koji napuštaju društvo da bi formirali paralelni svet, posebnu zajednicu u državi, po svojim pravilima, zasnovanu na pomaganju i kooperaciji a ne kompeticiji, jednakosti, idejama i principima Kropotkina i Bakunjina - ali isto tako zaodenuti i u pocepanu, iznošenu crvenu zastavu što nastoji da evocira energiju planete Mars preko simbola petokrake zvezde – pentagrama, najstarijeg simbola čoveka i snage. Kakvi su i ko su, dakle, bili ovi sinovi i kćeri Marsove?

Pankeri, politički aktivisti, pripadnici srednje klase zasićeni učmalošću, konformizmom i provincialnošću danske malograđanske sredine, ili boemiskitnice za koje nema mesta u, kako to jedan genijalni mladi pesnik reče, *poretku neostvarenog sna*.

Čitaoče, pošto sigurno urođeno i neizlečivo patiš od građenja raznih predstava, tužno ali istinito, verovatno ti se ista odmah formira u glavi kada se pomene reč *panker*. Da li ova predstava odgovara ideji da je to čovek koji samo želi slobodu za sebe i za druge jednako, da eventualno sluša pank muziku, i da za njega ne bi trebalo da postoji ni jedan neprikosnoveni autoritet (što ne znači da panker ili pankerka nije u stanju da ljude poštuje i ceni)? Sumnjam. No dobro, uzmimo da je panker, *u suštini*, čovek sa kritičkom svešću – njemu se stvarnost ne sviđa, takva kakvom je on zatiče. Želeo bi da je

promeni. Druga je sad stvar kako će i da li će mladi pojedinac od 16, 17 godina biti u stanju da to formuliše. Ovde izgled manifestuje najčešće površinu. Ono što je u duši stavlja, *po svojoj suštini*, ljudе iz prividno potpuno različitih društvenih krugova u istu ravan. Dobro. Posvetimo sada malо pažnje opisu samog *Ungdomshuseta*. Velika i stara metalna vrata, zaborakadirana sa unutrašnje strane poprečno položenim daskama, sprečavaju da na glavni ulaz uđe policija ili podmladak danske ekstremne desnice, u vreme kada ljudi odu da se bave svojim poslovima. Kad uđeš, prošavši pored stepeništa koje vodi gore u pozorišnu dvoranu ili dole u tamu podrumskih prostorija gde se služe domaći kolači, sedi na raspadnutom nameštaju i gratis gledaju filmovi u malom bioskopu, dospevaš u veliku prostoriju sa nekoliko masivnih drvenih stolovima i klupa, šankom, peći koja troši otpatke raspadnutog nameštaja ili drugog prikupljenog drveta. Sveće postavljene u flaše sasvim prekrivene voskom daju atmosferi patinu davnijih dana, koju modifikuje muzika puštena sa kasetofona ili polupokvarene mini-linije iza šanca, recimo *Nick Cavea*, ili nepoznatog *grind-core* pevača koji je za vreme snimanja verovatno praktikovao hod po užarenom ugljevlju - bez prethodne pripreme. Odavde odlaziš u manji, odvojen deo predviđen uglavnom za svirke.

Popevši se pak na prvi sprat, stižeš u pozorišnu dvoranu. Tu tek počinješ da otkrivaš koliko se još dodatnih prostorija, odaja i stepeništa u zgradи nalazi, gubiš predstavu o vremenu sred dekirikovskih ambijenata, radoznašo zagledaš i u sebi osećaš ovo mesto iza pozornice dosadne kopenhaške svakodnevice, ponovo osećaš slutnju jednog drugog, prirodnijeg, spontanijeg, zagonetnijeg sveta naspram banalnosti, isprogramiranosti i sigurnosti glavne scene, posmatraš otisak vremena i patine udružen sa entuzijazmom *ljudi* i velikom verom, verom da još uvek nisu pronađeni svi odgovori, odbijanjem da se postane maska, produkt, *roba*.

Sticajem okolnosti Isak je našao stan u priličnoj blizini *Ungdomshuseta*, u delu grada pod nazivom Norebro. Na *Norebronsu*, pored Danaca u velikom broju žive i *refugee*, ili kako su ih Isak i Marko nazivali, imigranti – Turci, Somalijci, Pakistanci, Kurdi, Iračani, Arapi, Albanci i zeme. Zgrada se nalazila u sokačetu Večitog Spokoja nedaleko od jedne tajlandske javne kuće, a Isakova soba beše za život adaptirana ostava sa pogledom na zid i ipak, dopadljivo visokim plafonom. Gotovo sve stvari koje je Isak nabavio – sto, video, televizor – bile su polovne, ali u odličnom stanju. U ostale dve sobe, ne računajući trpezariju sa kuhinjom, obitavali su Matijas, politički angažovan komunista dobre naravi i srca, koji je imao običaj da priča sam sa sobom, i izvesni Avtotar Htmorda, boem i don-žuan sa aspiracijama da postane politički svestan liberal i intelektualac, dansko-jermensko-albanskog porekla.

U kasnu jesen, dečji plač hujao je i odbijao se o zidove.

Roditelji behu napustili zelenilo Farskih ostrva u potrzi za boljim životom, u betonskom dvorištu nedaleko od Panum Instituta – gradske mrtvačnice.

Isak je počeo lečenje kod jednog od opštinskih lekara.

Hladan veter lagano je pokretao vodu na jezerima što razdvajaju Norebrogade i Fredensgade.

Dijagnoze nije bilo. Svi nalazi normalni. Nije ni reumatizam. Lekar se preznojavao pri svakom susretu sa Isakom.

U smiraj dana Marko je lutao velikim grobljem - parkom na Norebrou.

Brojna raznolika osećanja komešala su se u duši.

Maštanja o zabačenim zapadnim delovima Britanskog ostrva donosila su izrazitu setu, uspomene na mesto u jednoj velškoj dolini gde je pre dve godine po prvi put osetio zadovoljstvo samoće, sigurnosti u izabrani put, gde je izučavajući keltske jezike radio upravo ono što je *on sam*, a ne neko drugi namesto njega, *izabrao*; osećanja da je tu boravio oduvezek, uživajući u komunikaciji s ljudima, u svakom proživljenom sekundu sred mnogih nijansi zelenog i duplih duga koje bi krasile nebo, čvrsto uveren da se više nikada neće vratiti u zemlju gde njegov život nije bio njegov život, njegove reči nisu bile njegove reči, gde je sve bila nemogućnost, nametnuta interakcija, nametnuto obrazovanje bez pravog izbora– *gde je rođen kao potpuni stranac*. Dodajmo tome i očajničku težnju da se evocira neko sećanje, da se do kraja pronikne u slike zelenih ostrva, brežuljaka i sumraka koje bi u još ranijim beogradskim danima izbijale u časovima popodnevnog dremeža, sećanje koje je, verovao je, zadiralo u oblast *preegzistencijalnog*, težnju da se pomire dva sveta boravkom na mestu koje će najpričližnije odgovarati unutrašnjoj stvarnosti... svaka misao na povratak u Beograd ispunjavala ga je nespokojem, nervozom, rešenošću da se bori za ostank u Kopenhagenu, ne bi li se jednog dana dokopao Britanije, ili propadne. Ne, nije to bila glamuroznost, životni standard na Zapadu ili Ostrvu - ta samo još jedna od iluzija- što je privlačilo našeg studenta filozofije i jezika. To je bio najjači mogući poriv za traganjem, kretanjem pod zvezdama bez obzira na bilo kakvo ograničenje ili ljudska shvatanja, putem kojim nosi vlastiti duh. Jedino se njemu možemo pokoravati. Ovu priču Isak je uvek iznova slušao s jednakom pažnjom, budući da je Marko s vremena na vreme ponavljao u svojim momentima nostalгије, pri čemu bi svaki put iskršavale nove pojedinosti. I jedan i drugi imali su krajnje složene porodične odnose, čija kompleksnost nadilazi okvire naše pripovesti, ali suština je bila da je na sve okolnosti i odnose vreme udarilo svoj olovni žig, gaseći *volju* u ljudima, volju za izgradnjom stvarnosti *nasuprot* ponuđenim otpacima političke gozbe, otpacima ostalim od večere napravljene u kuhinji krajnjeg neukusa, začinjene

preko svake zamislive mere - krvave, lažne, pira glupaka, licemera i bezličnih kreatura mišje boje i mišje pameti.

&

Došlo je vreme da se čitaocu prikaže vrlo opskurni, tajni uticaj koji je svakoga časa navodio Isakovu sudbinu u tačno određenom pravcu, imajući za svoj kanal jedan deo karakternih crta i temperament. U dvadesetom veku postojala je teorija da je vreme vid energije, i da shodno tome svaki trenutak u vremenu, neponovljiv kakav jeste, predstavlja kaleidoskop raznoraznih energija koje udružene grade njegovu sliku. Kako je samo vreme moguće prikazati jedino putem kretanja, stari narodi su sliku trenutka nalazili u poziciji planeta. Da vidimo, dakle, kako su stajale planete kada je Isak, smejući se, što je bio naročito redak slučaj, prvi put ugledao ovaj svet, a njegovo telo bilo podložno svim mogućim zračenjima, od najjačih do najfinijih.

Isak beše rođen u znaku škorpije, sa podznakom u blizancima, što je davalо nesalomivу, neumoljivу volju koja ne trpi kompromise, udruženu sa živim i bistrim intelektom, zajedno - magnetičnu privlačnost i sposobnost igranja svake igre, dobro planiranje. Međutim, vlastaoci podznaka i sunčevog znaka, Merkur i Mars, kao i oba svetla Sunce i Mesec, praćeni Uranom, Neptunom i severnim mesečevim čvorom, nalazili su se u nesrećnoj šestoj kući, polju bolesti, ali i ceremonijalne magije. Sam čitalac će u svakom slučaju moći bez ičije pomoći da izvede dublje zaključke, ukoliko je ljubitelj ovakvih proučavanja. Sunce i Mars u bliskoj konjukciji povećavali su impulsivnost do krajnosti, uz to i u opoziciji sa Jupiterom iz najgore, *dvanaeste* kuće. Ovakav čovek vidi smisao samo u pobuni protiv svega lažnog, borbi do smrti. Merkur u strelcu postavljen između opaljenog Marsa i Neptuna obećavao je najčudnovatija stanja duha, inspiraciju, mentalne eksperimente, ljubav prema medikamentima i narkoticima, opasnost nervnog sloma, a Saturn je iz lava, četvrte kuće, najavlјivao neizbežno napuštanje doma, probleme sa policijom i vlastima ma koje države i, grozotnim aspektom od devedeset stepeni prema Mesecu –koji se našao na mestu pada, katastrofalno zdravlje, smrt majke, duševne boli, depresije, neprekidnu patnju. Bolesti ali i isceljenje ovog čoveka mogli su nastupiti usled energetskih uticaja, zračenja ljudi ili mesta. Venera se nalazila u takođe nesrećnom osmom polju udaljena devedeset stepeni od Plutona. Jasno pozitivan uticaj međusobno su formirali jedino Neptun, Saturn i Pluton, u svojim aspektima od sto dvadeset odnosno po šezdeset stepeni, kao što je postojao i sekstil Venere sa Uranom. No, svi ovi uticaji i pozicije, povoljne i nepovoljne, pokazivali su začuđujuću uniformnost u tome što su upućivali samo na jednu stvar – najveća iskušenja, poniranje do korena kosmičkog bola, smisao u samožrtvovanju, duboku i tragičnu ljubav prema

kako jednoj osobi, tako i svim ljudima; pet planeta u škorpiji - nadljudska izdržljivost, istraživanje samo i jedino najsenovitijih i najzagonetnijih misterija i regionala svesti i ljudskog duha. Sve planete behu postavljene povoljno, čak idealno za bavljenja onog drugog, višeg sveta koji se nazire iza dualističke relativnosti – u gruboj, materijalnoj zbilji rezultat bi bio propast, nesreće, smrt, neuspeh i stalni poraz. Konačno, Jupiter u dvanaestoj kući odnosno polju davao je direktne ili indirektne dobitke od neprijatelja – zahvaljujući tim policijskim neprijateljima on je sada vodio samostalan život i išao na koncerte *Sonic Youth*.

Nije, stoga, nikakvo čudo što je Isakova bolest bila toliko zagonetna, neodrediva u svojoj potuljenosti. Bolovi su postajali sve jači, medicinski nalazi bili i dalje besprekorni, uključujući i provere na toksoplazmozu, analgetici prestali da deluju pa se moralno preći prirodnije stvari - kombinaciju crnog vina i hašiša. Podsetiću čitaoca da je ova bolest počela još dok je Isak boravio u Srbiji, izučavajući svetsku književnost i klošareći sa pankerima. Ni Marko ni Isak nisu mogli znati da su za tu bolest postojali sasvim određeni krivci.

&

Branko Avramović, otac Isakov, poznati beogradski književnik, bio je zaposlen u redakciji jednog državnog lista kao urednik kulturne rubrike. Njegove drame bile su prevodjene na više jezika, tokom osamdesetih dobijao je nagrade. Deceniju kasnije bavo se isključivo egzistencijalnim problemima, a na poslu je njegov prvi kolega protiv njega danonoćno pisao prijave državnoj bezbednosti i pretio da će ga ubiti. Gospodin Avramović je bio potpuno politički nepodoban, gospodin Avramović na mestu na kome se nalazio predstavljaо je promašaj u očima nekih *službenih* krugova bliskih vlastima, te se u jednom takvom krugu u noći između 31.10. i 1.11.1995. imao voditi sledeći razgovor:

- Da li je *izveštaj* gotov?
- Izveštaj je tu.
- Da li je otisak pripremljen?
- Pripremljen.
- Da li si ikome ispričao bilo koju pojedinost ove procedure?
- Ne, gospodine.

- Da li se zavetuješ da ćeš od ovoga časa večno čutati, o onome u čemu si imao učestvovati od svoje volje?
- Da, gospodine.
- Da li se zavetuješ da ćeš večno čutati i o svim prethodnim procedurama u kojima si uzeo učešća, kao i o svim budućim dužnostima određenim od strane onih od tebe po rangu viših. Isto tako da li se zavetuješ da nećeš prekršiti zabranu iskazivanja misli u bilo kojoj formi, po pitanju aktivnosti i procedura na koje se sam budeš odlučio, pri vršenju ličnih zadataka u cilju napredovanja u ovoj službi?
- Da, gospodine.
- Dobro. Neka tmina vodi njenog slugu. Šta je kapija tmine?
- Odricanje od ljubavi, preuzvišeni.
- Zbog čega to?
- Jer je ljubav najveća od laži.
- Šta je onda večno i nepromenljivo?
- Strah, preuzvišeni.
- Kako ćeš pobediti strah?
- Postajući jedno s njim, o preuzvišeni.
- Šta je najveća moć? Šta je tvorac Večnog?
- Gnev, preuzvišeni.
- Ko stvori Gnev?
- Iz samog sebe bi stvoren, preuzvišeni.
- Kako ćeš se sjediniti sa Večitim i Najmoćnijim?
- Odricanjem od sebe¹, o preuzvišeni.

¹ Ovde se ima u vidu čovekov suštinski, besmrtni deo, a ne prolazno, promenljivo *ja*

- Na koji način ćeš to postići?
- Preuzvišeni, videću dan sred tame, tamu sred dana. Pljunuću mudrost. Moje srce postaće ledena reka koja nikada ne teče.
- Zbog čega si rođen? Zašto si došao na ovaj svet?
- Da bi ono što *Nije*, preuzvišeni, postalo ono što će *Zauvek Biti*.
- Da bi se sjedinio sa strahom, moraš prvo prestati da ga se bojiš. Reci mi šta je smrt, učeniče?
- Nema smrti, preuzvišeni. Kada umrem, postaću jedno sa vatrenim ledom Najmoćnijeg Gneva.
- Smrt je preobražaj, to je loše. Kako ćeš zaustaviti preobražaj u svetu objekata i pojava?
- Služiću Inerciji. Upraznjavanjem molitve Drveta Smrti učiniću da se stvari zaustave a vreme nestane...preuzvišeni.
- Kada svi ljudi budu upražnjavali ovu molitvu, nastaje Večnost na Zemlji. Ko su naši neprijatelji, koji nas sprečavaju u tome, učeniče?
- Svetlost. Kretanje. Arhanđel dimenzije Unutrašnjeg Prostora. Osećaj...
- Tačno. Naš najveći neprijatelj je osećaj. Kako ćeš uništiti osećaj i pomoći drugima da to isto shvate i učine?
- Koristiću intelekt, preuzvišeni, tako da on uvek da sve odgovore. Učiniću da osećaj ustukne pred pojmom sumnje i straha koje će aktivirati u sagovorniku. Ako to ne pomogne, ako sretnem Neprijatelja s Moćima, upotrebiću Veštine i Sposobnosti koje sam razvio, koncentrišući se na Neugasivost Mržnje, Silu Gneva, Težinu Inercije i Sveprisutnost Straha.
- Koje se sposobnosti ovim razvijaju?
- Nema im granica, preuzvišeni. Dejstvo na daljinu, vlast nad sudbinama ljudi, moć da duša uđe u drugo telo, da se sruše planine i utrnu Sunca.

- Još mi nešto reci: osećaj i intuicija nisu isto. Kakva je razlika između ovih pojmova?
- Osećaj je konkretna moć, dejstvo u telu, mada potiče od više sfere. On pokazuje da ljubav, volja, i mudrost rađaju moć, koja će usporiti starenje i prosvetliti um. On je zasnovan na ljubavi, te je laž laži – jer strah je večit i uvek isti.
- Postoji samo jedna sila koja je iznad nas. Koja je to sila, učeniče?
- *Krajnji Mir*, o preuzvišeni. Mir se ničim ne može pomutiti.
- Zašto?
- Zato, preuzvišeni, što iz njega izlaze sve ostale Moći. I mi moramo poštovati ono što je iznad nas, dimenziju Tajne, Nedokučivog, stvorenu pre same Večnosti, jer zakoni postoje i u Nadvremenu, o kojima čak ni mi ne možemo ništa znati.
- Dobro. Ali Nadvreme nema uticaja na nas, mi ga ne interesujemo. Ono deluje samo u sferi Večnosti. A budući da su moći ostalih ljudi ispod naših, s njim se nema ko povezati...Dobro došao, Inicirani! Neka tvoje Posvećenje od ovog velikog časa odjekuje u svim vremenima! Pokazao si se vrednim ulaženja u najviši, Vrhovnu Krug, prikazavši sposobnost pojavljivanja na tri različita mesta jednovremeno, i manifestujući simbol Vrhovnog Kruga u prostoru iznad svoje glave, Plamenu Zvezdu sa Jedanaest krakova, tako da postane vidljiva običnom oku. –

Predsedavajući ove čudne skupine, očigledno prvosveštenik, istupi sada iz centra kruga u koji beše upisana zvezda sa jedanaest krakova, ustupajući time mesto za novoizabranog člana da priđe i održi govor, u skladu sa ritualnim protokolom koji je uključivao i opisani formalni razgovor između dvojice ljudi. Inicijat stade na mesto prvosveštenika i otpoče:

- Braćo moja! Ukažana mi je velika čast dopuštenjem da sa vama podelim zadovoljstvo što pruža pogled na svet sa najvišeg vrha do kog se smrtnik može uspeti – postavši poslednji, jedanaesti nosilac ranga Izvršitelja, koji će zatvoriti krug Zvezde u Plamenu.

Pre nego što Invokacija Sveprisutnog otpočne, običaj nalaže da kažem nekoliko reči, kao što je uvek bilo i što će uvek biti prilikom stupanja u Posvećenje. Mi smo do sada kroz brojne vekove, kroz istoriju uporno sprovodili našu volju, ne dozvoljavajući da nas neprijatelji skrenu s našeg

nepromenljivog i večitog puta. Postigli smo da naša glavna tvorevina svojim nastankom zauvek opredeli istorijske tokove, da na svakom pojedincu, onom koji je uz nas kao i, jednako, onom koji je protiv nas, ostavi svoj pečat, tvorevina koja će samim svojim funkcionisanjem neprekidno vršiti evokaciju naše moći, koja će širiti razdor, sejati Strah, koja će Vrhovni Gnev ospoljavati u svoj svojoj sili –kroz svetski *R a t...*

Ostala desetorica kao echo povikaše istovremeno – *R a t!*

...jer ona je njegov organizator i donosilac. Tvorevina što donosi patnju čovečanstvu ne bi li ga pročistila i prosvetlila do utrnuća ljubavi. Tvorevina – utemeljivač Inercije, iskorenitelj posebnosti, slavitelj Jedinog Pravilnog života, Ograničitelj i Odreditelj sudbina, ozakonitelj Poniznosti. U njeno ime, neznani broj ljudi nedostojnih da žive, je pobijено. U njeno ime, ustaje otac na sina i sin na oca. Braćo moja, uskliknimo *Državi* i času kada bi stvorena!

- *Državi!-*

- Da ono što *Nije* bude ono što će *zauvek biti!*-

-*Neka bude tako!-*

-Braćo! Kao što ceremonija dalje nalaže, na meni je da izvršim jedan zadatak, kako bih udovoljio silama što me udostojiše da postanem poput vas i opravdao status Izvršitelja. I tu me očekuje najteža od svih proba, proba dobrovoljnog odustajanja od svih moći a opet postizanje cilja. Zbog toga ću ja, izabrati najnižeg među učenicima. Ovaj izbor označava da sam ja postao jedno s njim - za sve što on učini ja moram preuzeti odgovornost. Zadatak će biti primeren čoveku najnižih sposobnosti – prvi ispit, ulaznica za više krugove. Da vam predstavim gospodina Josipa Šmiljka, čoveka sa završenim nižim Državnim Obrazovanjem, dakle kvalifikovanog za obavljanje ove operacije, konduktora-cepača karata u Gradskom Saobraćajnom. – Na to se mala, povijena paukolika prilika u iznošenom kaputu, živahnih ali pokvarenih očiju i čosave brade, oprezno pomoli i pristupi-

- Braćo, -nastavi adept Zvezde u Plamenu sa rangom Izvršitelja, -Pred nama je dosije izvesnog Branka Avramovića, urednika kulturne rubrike u dnevnim novinama. Ovaj čovek već sam po sebi ometa izvršenje nekih naših mada ne toliko bitnih planova, ali on ima sina za koga vidim da će odigrati još mnogo veću, moćniju i štetniju po nas ulogu! Sin je u potpunosti usmeren protiv Neizmenljivog. Njegove sposobnosti mogu se meriti sa svakim iz Vrhovnog Kruga, samo što ih mladić još uvek nije svestan. Zato predlažem da se on ukloni sa

pozornice - ima i previše ljudi sa višim moćima koji su nam zauvek suprotstavljeni. Takođe, potrebno je učiniti i da se Branko u najmanju ruku ozbiljnije destabilizuje, jer to će dodatno oslabiti sina, - da bi se potom okrenuo Špiljku, skupljenom i ukopanom u mestu. – Slušaj me sada dobro, učeniče. Ti koji si meditant Drveta Smrti, poštovac Straha i nosilac vatre Vrhovnog Gneva utopi se u pogledu mojih očiju. Neka se sve tvoje snage probude. Neka sve iluzije o Vrhovnoj Mudrosti odu od tebe. Neka se tvoje sopstvo izgubi. Jedan - je Vrhovna Mudrost, a deset – Najdublja Poniznost. Kada odbrojim do deset, pašćeš u trans. Tada će tvoj duh doneti obaveštenje o načinu na koji ćeš zadatak izvršiti. Nakon što te puknuvši prstima budem vratio, ničega se nećeš sećati, sećanje će ti se vratiti tek kada ja to naredim. Zaboravićeš čitav ovaj dan. Zaboravićeš, zaboravićeš, zaboravićeš...-adeptove reči utišaše se do šapata a telo Josipa Špiljka mlitavo se skljoka u stolicu. No, nedugo potom, čovek u izlizanom kaputu stade da se trza, oči mu se širom otvorile i iskolačiše, te stade da se suludo cereka uzvikujući pri tom – *Avtotar Htmorda! Avtotar Htmorda! Avtotar Htmorda...*- utom pucanj prstiju odjeknu.

- Dobro, biće da je to sasvim dovoljno.- i mračno se osmehnuvši, adept neumoljivo dograbi izbezumljenog Špiljka, koji nije stigao ni da se osvesti. Čitave Izvršiteljeve oči ispunili kristalni sjaj, zenice prekriše rožnjaču, i on se zapilji u svog jadnog učenika, izgovorivši – *Neka tako bude!* - .

U sigurnosti svoje sobe, u ulici Večitog Spokoja, Avtotar Htmorda je blaženo spavao. Trenutak kasnije, međutim, on iznenada zastenja, zakrklja, telom mu prođe ledeni grč, a potom - nastavi da spava kao da se ništa nije dogodilo. U Avtotaru sada beše svest Josipa Špiljka, a Htmordina iznenadena duša ostade da luta po astralnom planu, što će kao avet i nastaviti do vremena svoje sledeće inkarnacije – Htmorda nije bio čovek koji je preterano vodio računa o svom duhovnom razvoju, da bi sebi sada mogao pomoći.

Takođe, istog trena jedno telo se beživotno sruči na tle. Ukočeno i tupo, mrtve oči meditanta Drveta Smrti gledale su u plafon odaje sa Jedanaestoricom.

Ah! Kako sam samo rasejan, čitaoče! Pa ja ti uopšte nisam detaljnije rasvetlio šta se dešavalo sa svim tim dosjeima, kako su oni zaista bili korišćeni, osim maglovitog nagoveštaja na samom početku pripovesti. Kako sam samo mogao propustiti da to uradim! Da bi sposobnost dejstva na daljinu mogla da se primeni, za to je potrebno da se steknu određeni preduslovi, u ovom slučaju trebalo je posedovati fotografiju odgovarajuće

osobe, uz *otisak njenog prsta*. Zamisli se, čitaoče, kada sledeći put budeš vadio lična dokumenta! Da li su ti poznati dubinski aspekti procedure koja se tom prilikom primenjuje? Da li si svestan da viši adept Vrhovnog Kruga može u svakom trenutku odlučivati o tvojoj sudbini? Znaš li da možeš biti progutan od strane sopstvenog, veštačkim putem stvorenog dvojnika – zašto li se neki ljudi probude sa zaključkom da sebe više ne mogu prepoznati? Tvoja fotografija je stvar od mnogo veće privatnosti no što ti se čini, postupaj zato obazrivo. Naravno, ne nalazim za shodno ni da ti objašnjavam da je policijski aparat ropski instrument koji izvršava naloge Najviših u ovakvoj hijerarhiji. I – zaključimo poglavljje konstatacijom da je magijska operacija jedanaestog od jedanaestorice direktno uzrokovala: Isakovu bolest, koja se u međuvremenu sve više pogoršavala a da se lek nije nazirao; ono što će zadesiti njegovog oca Branka nešto više od pola godine kasnije – i, najposle, uticaj koji će Josip Špiljak u telu boema i don-žuana Avtotara Htmorde imati da vrši u stanu u ulici Večitog Spokoja br. 6.

&

Pokušajte sada, malo za promenu, da u vašim dušama evocirate sasvim druga stanja, raspoloženja i misli od onih što prethode tamnim evokacijama. Takva prizivanja vam uostalom nimalo nisu potrebna, u svakodnevnom životu i njegovoј dosadi ima ih i previše, samo što mi toga nismo svesni; a dosada je upravo znak da je jedno tamno stanje nastupilo i da duša očajnički vapi za oslobođenjem. Govorićemo, čitaoče, o zaljubljenosti, iako već vidim sažaljivi smešak na licu nekog od profesora psihologije, kako poseže za šifrarnikom s dijagnozama, ne bi li utvrdio tačan naziv – označitelj ove naročite psihičke disfunkcije. Koliko vas je bilo u stanju da akrobatu razuma održi u ravnoteži dok pleše po ovom nemirnom užetu? Ima li među vama onih čija je ekvilibristica nepovratno poremećena, onih čiji se zlosrećni akrobata naglavce strmeknuo u ambis bez zaštitne mreže...ili se negde duboko dole mreža ipak našla?

Tek, nakon što je jedne večeri u *Ungdomshusetu* Marko ugledao Iben, za njega je sve ostalo prosto prestalo da postoji. No, imajući u vidu iskustva s ovakvima stanjima u prošlosti, koja bi redovno imala najfatalnije posledice po zdravlje da i ne pominjemo sabranost, on se opirao ovoj podmukloj bolesti, pustivši da se te stvari dogode same od sebe, odnosno... odlučio je da sačeka najpogodniji momenat kada se devojci haotične, guste crne kose, bledog i više čudnovato sazdanog nego lepog lica, zaista moglo prići. Iben je bila drugačija od svih ostalih devojaka koje su dolazile u kopenhaški *Dom omladine*, njen izraz odavao je neko unutrašnje svetlo, poseban, nedostupan pejzaž sazdan

od najdubljih proživljaja, koji ju je izdvajao od prijatelja, grada, čitavog sveta, vukući je katkad u ponore melanholije. Jednoga dana se desilo da se dvoje mladih ljudi slučajno nađu sučeljeni oči u oči za istim stolom, pri čemu ušeprtjani Marko samo što ne izruči vegeterijanski ručak u krilo onoj koju nikada više neće zaboraviti. To je učinilo da devojka sama započne komunikaciju, ali avaj – upravo u istom času, u susednoj prostoriji počinjao je koncert, oni izađoše napolje i rasturiše se usred gužve. Otada, svaki put kada bi pokušao da joj priđe, Iben se nalazila u nekom društvu ili pak bila sasvim nezainteresovana za komunikaciju, okupirana razgovorima o skvotu, akcijama sa svojim drugovima –anarhistima - ili jednostavno dugo vremena nije dolazila. Marko, uz to, nije bio najsrećniji – primicala se zima, morao je razmišljati o selidbi jer je ugovor o stanu kraj jezera i Planetarijuma isticao s novogodišnjim praznicima, vlaga mu se uvlačila u kosti, stalno je bio premoren od učenja. U takvom stanju jednostavno nije imao šta da da, funkcionisao je zanemarljivim delom svojih mogućnosti.

Ali u snovima, viđao bi je kako mu pokazuje neki pravac, vodi ga čuteći po stepeništima napuštenih zgrada, dvorištima, ulicama, crkvama. Ni u ovom drugom stanju što čini pola čovekovog postojanja, nije mu bilo lako da joj se obrati, no međutim iz njegovih usta jednom prilikom izađoše sledeće reči (sanjao je kako stoji pred njom, čitajući pismo, a ona ga pažljivo posmatra):

Nedelja je uveče.

Ovo piše onaj koji je raskinuo olovne okove samoga sebe i tu tešku košuljicu pustio da otplovi u pravcu gde nebo ponire u more, onaj koji je pre samo nedelju dana trapavo bauljao s olovkom u ruci poput noćne životinje u sred dana, onaj koji je rođen sa zelenim krljuštima po vratu iz tamne vode ustao iznova, i usudio se da zatraži vrhom svoje misli vatrenu brazdu tvog pogleda i magline skrivene na rubovima zenica.

Kada su se zatvorila vrata sna za tvojim petama, a pre tog poslednjeg koraka u mukloj tišini kroz ista vrata od mene otišla vlastita duša, u moj vrat zari se spaljeno kopljje ostavljavajući ledenice misli da padaju i probijaju do samih stopala...

U tišini manastirskog vrta, podno zelenih borova pronašao sam mozaik sa drvetom života koji je cvetao u kamenu, a kraj svakog od cvetova bila je žar ptica ljudske duše, žar ptica olicena u šapatu tvog glasa, jer mi je on govorio, u pećinama lobanje odjeka nakon jedne ponoći vizija kada sam razmišljaо о svim ljudima, tako samim i različitim...

Moja ruka staje, moje pero staje, moje misli staju u želji da se saberu ali će ih od sada još spontanije izbacivati, kao retke kristale, pri odbijanju pijuka u tami na čijem se kraju jasno vidi svetlo...

I ovde neće biti razuma, neće biti objašnjavanja, već samo vatre osećanja, i vazduha osećanja, i vode osećanja i zemlje osećanja, i mog osećanja usmerenog samo i jedino - tebi.

Taj magični odbljesak pao je na moju zemlju, odbivši se od tvog lica. Ma šta da se dogodi, u ma kojim časovima, uvek ćeš imati ovo pismo da te podseti na to koliko su misli drugog čoveka s tobom- s kojim te ne spaja nikakva krvna veza, koga poznaješ zahvaljujući čudnovatim potezima sudbine.

Na to mu Iben uputi jedan osmeh, prekrivši prstom usta. Nije još došao čas, još nije nastupilo vreme da razgovaraju. Ali ma šta bio njen odgovor, osećao je da je oduvek zna...

Svašta se može desiti ili zaključiti u snovima, čitaoče. Ovaj pomalo preterani opis ne nastoji da prikaže ništa drugo, do ono što se, od reči do reči, kao razmišljanje pojavilo u Markovoj glavi, i koje on beše zabeležio.

Isak je bio u sasvim drugačijoj situaciji, podlegavši čarima mlađane pankerke rodom iz Tuzle. Ivana je polagano zaboravljala maternji jezik i živila potpuno neobuzdanim, tinejdžerskim životom. Pritom, imala je potpunu kontrolu nad svojim šarmom i emocijama, zbog čega će Isak dugo i gorko patiti. U takvom raspoloženju upoznali su Davida, fotografa iz Beograda, čoveka sateranog na rub egzistencije usled neposedovanja isprava i radnih dozvola, takođe vansebiranog usled traumatične ljubavne veze sa popularnom danskom pevačicom – nakon jedne svađe otišla je prijavivši ujedno Davida policiji. David se selio i živeo po podrumima, odlazio kod oca na Juland, kupovao neverovatne i retke stavri po buvljacima, projektore, prastare filmove, fotoalbume, čitave ljudske živote, za smešan novac; u parku blizu mesta gde je živeo puštao te iste filmove okupljenom narodu na improvizovanom platnu, radio na subverzivnoj underground TV STOP i družio se sa Hasanom, Kićom i Džegom. Hasan, prijatan i veseo čovek, takođe fotograf, držao je foto školu u centru grada, koju su pohađali uglavnom ljudi iz *Ungdoma*. On i Kićo su bili iz Hrvatske. Kićo je glumačku slavu u Danskoj stekao zahvaljujući, pored talenta, ranijeg rada u *Kugli glumišta*, kvaliteta filmova u kojima je učestvovao, i svom začudnom akcentu danskog jezika. Njegov izgovor bi kod svih podanika kraljice Margarete, a naročito dece, izazivao buru smeha, euforiju. Džega je stanovao na Vestebrou, pobegao iz Srbije još 1991. i zaposlio se kao vratar u *Lopenu*. Iznad svega voleo je ljude, druženje i, kao i svi, alkohol, duvanje i svirke – i bio veliki dečak. No, detaljniji opis ove šarolike skupine glumaca, muzičara, i umetnika prekoračio bi okvire naše priповesti.

&

Smrt Isakove majke dogodila se za vreme Markovog stanovanja u blizini aerodroma, kod osamdesetogodišnje prvakinje u golfu, čeličnog zdravlja. Gospodji Avramović –Jovanović, stiglo je rešenje o porezu u iznosu od 10 000 dolara. To nije imalo nikakve veze sa invokacijama, bio je to jednostavno život u Srbiji. Moždani udar je ovu naročitu ženu nakon nedelju dana patnji uputio u predele Večite Tajne. Doznavši za to, iz poreskog su javili da nema potrebe da se suma plati. I to nešto govori o životu u Srbiji.

Svoj bol Isak je podelio sa prijateljem. Njegovo stanje rapidno se pogoršavalo. Sve teže i sve ređe je ustajao iz kreveta, samo da napravi tunjevinu s karijem i belim lukom, ili drugo od ukupno dva jela na meniju – špagete sa sosom od paradajza, ne računajući opštepopularni *falafel* – vrstu turskog vegeterijanskog hamburgera, prodavanog za tričavih 20 kruna duž cele Norebrogade, začinjenog čili-sosom preznojavajuće ljutine, koji je nakon što se par puta proba, stvarao po unutrašnje organe kobnu i neizlečivu adikciju.

U tri sata po ponoći, u želji da oraspoloži prijatelja, Marko je kopao po svojim sećanjima i uspomenama iz vremena bivše SFRJ, kada je odjednom, iz neke nepoznate, zaboravljene sfere, iz najdaljeg kutka podsvesti, izronio obojici u istom trenutku u dečačkim danima urezan lik, iz jednog TV dnevnika sa početkom u 19.30 - lik čoveka u generalskoj uniformi, kamerom zamrznut u pacovskoj grimasi, groteskno iskeženih zuba. Bio je to niko drugi do Šukrija Gračanin, mršavi sedi starčić s naočarima debelih okvira, star kao vreme - *koji nikada nije stario*, već se balsamovano neizmenljiv, avetinjski ukazivao za govornicom od kongresa do kongresa, od plenuma do plenuma, bljujući ništavilo. I nedugo potom, slika druga Šukrije iz Beograda bi nabavljena, te je sa zidova minijaturne sobe bila svedok apsurdnosti egzistencije, a sa majice na Markovom telu, naočare debelih okvira radoznalo su, preko mikrofona i flaše sa kiselom vodom, posmatrale kopenhaške ulice, trgove i prolaznike.

Isak je kopnio, Marko se stalno selio. Stipendije više nije bilo, morao je raditi kao vrtlar i pomoći u kući. Kućni poslovi pokazali su se fatalnim – kako nikad u životu nije radio ovakve stvari, jer je za poslove u domaćinstvu svaka iole poetična duša krajnja lenština, pogrešno izabравши sapun, razjeo je polituru na ormanu – vlasništvu bišeg pilota i kapitaliste...preživeo nastup gazdinog besa...i dobio otkaz.

&

Krišnahuset, na pet minuta hoda od Isakovog sumornog brloga gde Sunce nikada nije sijalo jer je sve prozore zaklanjao zid zgrade od preko puta, predstavlja je mesto okupljanja kopenhaških sledbenika učenja baktivedante Šrila Pravupade.

Pravupad je svoje ideje počeo da širi u jednom američkom parku krajem šezdesetih, došavši u vrli Novi svet bez prebijene pare. No grupa njegovih poklonika počela je rasti gotovo istog sekunda, da bi se na kraju rasprostrla na sve kontinente. Štovaoci učenja koje ima za cilj oslobođanje u jednoj jedinoj inkarnaciji i to s pomoću bakti joge, odnosno predanosti, idu jednim pravim putem, kako često imaju običaj da kažu. Autoritet učitelja neprikosnoven je, a dogma važi kao zlatno pravilo. Svaka, ma i najmanja kritika od strane učenika najstrože je zabranjena. Seksualni odnosi se isključuju, ukoliko ne služe prostoj biološkoj reprodukciji, uvećavanju armade predvođene svojim Guruom. Oni neprekidno *čantaju holi nejm*, a sveto ime je - Hare Krišna mantra o kojoj neću davati pojedinosti. Najiskrenije molim neka mi čitaoci oproste ali u ove misterije nisam i nemam žudnju da budem iniciran. Čitaocu se ostavlja da, ukoliko je to njegova izrazita prirodna potreba, *čanta holi nejm*, jer funkcija svake mantre koja se poput ove izgovara naglas, (a može se i pevati), sastoji se u 1) otvaranju energetskog centra smeštenog s prednje strane pri korenu vrata, 2) spuštanju moždanih talasa što vodi stanjima izmenjene svesti, i 3) poistovećivanju sa ovako prizvanim božanstvom ili apstraktnom idejom. Isak i Marko su, u sobi gde stvari nestaju onog trenutka kada se kaže da su tu negde, uspeli da čitavih sedam minuta šapatom mantraju imena drugova Šukrije Gračanina i Jaromira Vlajkovića!

Skoro, suštinski zaista veoma religiozan, bio je čovek s prošlošću intravenskog narkomana. U Dansku je prispeo iz Bosne. U Krišni je ležao spas od heroina, jer se ovakav duh mora u potpunosti, bezuslovno *predati* nečemu. Isak je s njim vodio duge razgovore. Bilo je reči najčešće o problemima personalnosti i impersonalnosti Božanstva, budući da se Neiskazivo u Pokretu za svesnost Krišne razume krajnje konkertno i antropomorfno. Radi se izgleda o tome da je shvatanje Boga kao ličnosti, koje doduše na sasvim drugačiji način postoji i u institucionalizovanom hrišćanstvu, potrebno da bi čovek mogao i sebe da u jednom trenutku doživi kao *inkarniranog Boga*. U budizmu, akcenat se pak stavlja na apstraktnom, praznini, suštinskom stanju koje je iznad svih ograničenja i definicija, *oslobodenom stanju uma* koje je potrebno dostići. Kako je *zaista doživeti* sebe kao inkarniranog Boga moguće jedino u prvobitnom stanju uma, ispada da dva različita pristupa vode istom cilju. U svakom slučaju, ostavljamo na stranu intelektualne spekulacije o religiji, jer je zbog njih toliko miliona ljudi već pobijeno a da se pritom, nažalost, nije došlo do kolektivnog prosvetljenja. U obe koncepcije, personalističkoj i impersonalističkoj, nalazimo korišćenje četvoropolnog

magneta, četiri elementa, i petog, uzročnog, a najviši adepti krunišu život *potpunim iščeznućem fizičkog tela*, stapanjem sa svim stvarima, pretvaranjem u čistu energiju Beskonačnog, *kada za to sami odrede čas*. Iznad ovakvog bića samo je ono što se može izraziti – *Ćutanjem*.

&

Udaljimo se za ternutak od Krišne, personalističke i impersonalističke koncepcije i posvetimo par reči raznim tehnikama za otvaranje svesti uopšte. Pre svega, valja istaći da je, *u suštini*, najdublji poriv usled kog narkoman uzima svoj fiks, šaman započinje ples, a monah pristupa Hristovoj molitvi kod sve trojice jedan isti – *težnja za oslobođenjem, prosvetljenjem kao krajnjim ciljem, rušenjem okova materijalnosti i svakodnevne svesti*, da taj poriv dolazi iz najdubljih slojeva čoveka, predstavlja njegovu iskonsku glad za višim. Ljudi koji nikada nisu probali nijednu supstancu koja menja svest, a da to nije alkohol ili lek za smirenje, uvek će se pitati *kako to izgleda, zašto se to nastavlja kad je kraj unapred poznat* da citiram samo neka od mišljenja. Da, stvarno, kako to izgleda, i što je još važnije, *šta to zapravo čoveku radi* kada ostavimo na stranu prosto dejstvo na njegov organski sistem o kome su napisane brojne medicinske studije, a *pravi* rezultati nepoznati široj javnosti (izuzimajući par najčešće na našim prostorima upotrebljavanih supstanci, čija upotreba *definitivno* vodi u smrt, kao što je slučaj sa *sirotinjskim opijumom*, čajem napravljenim od čaura biljke *Papaver somniferum*, odnosno maka). Najbolji opis će pružiti stihovi samog uživaoca – *Lou Reed* u pesmi s kraja šezdesetih, *Heroin*, kaže – *and I feel like a Jesus' son, and I guess what I just don't know...a n d I g u e s s w h a t I j u s t d o n ' t k n o w*, dajući ujedno i odgovor na pitanje – *z a š t o?* Zato što se realnost otvara kao knjiga. Toliko o samom stanju koje se ne može opisati rečima. *Međutim, opijati će uvek dvostruko naplatiti svoje usluge*. Mak, od kojeg se oni dobijaju u prošlosti beše posvećen tamnom božanstvu donjeg sveta – *Hekati*. Doduše, zahvaljujući sa etičkog stanovišta gnušnom pokusu na jednom crnačkom plemenu, i o heroinu su stečena nova saznanja: naučnici su u određenom vremenskom periodu potajno davali ljudima jednake doze braonkastog praška, a potom prestali. *Rezultat: nijedan Crnac nije osetio simptome apstinencijalne krize, iako su se oni po svim pravilima morali povoriti.*

Teren *halucinogena*, fizički neadikitivnih supstanci je mnogo interesantniji, opskurniji, *terra incognita* čak i za naučnike. *Šta se, dakle dešava kada se neki halucinogen upotrebii?* Dešava se da psihoaktivna supstanca otvara čovekove energetske centre i kanale, pri čemu na nekoliko sati kroz njega prostruje energije zemlje (i neba), i on se zaista oseća kao njihov sin, sin

čitavog kosmosa, što uistinu on i jeste. Postoji sedam glavnih energetskih centara, iz kojih se energija dalje distribuira kanalima. Svako ko se bavio bilo kojom vrstom joge, meditacije, budističkih praksi, zurenjem u pupak, vežbama koncentracije ili mekim borilačkim veštinama u sklopu Kung -Fua, zna da je postojanje ovih centara fakat.

Prvi energetski centar, tj. kako se u Indiji naziva, *čakra*, nalazi se između genitalija i anusa i zove se *Muladara* čakra. Ovaj centar se vezuje za element zemlje. Iznad njega, nad samim genitalijama nalazi se *Svadistana* centar, i odgovara, prema tradiciji, vodenom elementu. Sledeći, *Manipura* centar, centar vatre, je nekoliko centimetara ispod pupka. Vazduhu, uravnotežujućem elementu, pripada srčana čakra – *Anahata*. Princip uzroka, eter, odnosno akaša, ima svoje sedište u predelu grkljana pod nazivom *Višuda*. Energetsko uporište volje i intelekta, poznat i pod nazivom *treće oko*, smešten je na samoj sredini čela, malo iznad predela gde se sastaju obrve – *Adžna*. Najzagonetniji i najviši centar, predstavljen lotosom sa hiljadu latica, jeste *Sahasrara*. Kad je on aktiviran u punoj meri, čovek sanja budan, nalazi se u transu u kome dobija prosvetljujuće uvide. Takođe, ova tačka upravlja svim ostalim i otvara se poslednja. Bitno je da sve ove centre, odozdo nagore povezuje centralni energetski kanal sa prednjim i zadnjim meridijanom, budući da svaka čakra ima i svoju projekciju na suprotnom delu tela, leđima. Ukoliko se ovim centrima ovlada u *potpunosti*, mogu se razviti ogromne, katkad i neograničene sposobnosti, koje sve funkcionišu na principima dejstva elektromagnetičnih sila, jer čovek je ustrojen kao veliki elektromagnet, polje. Najinteresantnija i najkontroverznija psihoaktivna supstanca izolovana u dvadesetom veku, svakako je čedo Alberta Hofmana, dietilamid lizergične kiseline, LSD. To je pravi halucinogen – izaziva *vizije* i *halucinacije*, a ne fizičku zavisnost. Njegova toksičnost je pod velikim znakom pitanja, budući da je pet ili šest decenija ništavno da bi se supstanca proučila, pogotovo ako istraživanje podleže zakonskim restrikcijama- ni stotine godina Kinezi ne smatraju dovoljnim. Smatalo se da on ostaje u koštanoj srži užasno dugo, da može izmeniti genetski kod, no prema novijim istraživanjima, on se brzo izbacuje iz tela, a genetski kod, kao i celokupna fiziologija organizma, menja se i praktikovanjem joge. *Flešbekovi* nastaju usled toga što je neki centar ostao otvoren, ili se stvorio trajniji energetski disbalans. Stoga najpre izgleda da poenta leži u dozi, učestalosti i što je najvažnije a što se uporno prenebregava – *svrsi* uzimanja – biljke i napici koje je nekada okruživao oreol svetosti koristili su se *jedan do dva puta u životu*, ili bi ih primenjivao šaman, iscelitelj, prilikom utvrđivanja dijagnoze, lečenja bolesti fizičkih i duševnih. Igranje sa finijim slojevima bića je veliki bezobrazluk i drskost – nećeš biti u stanju da podnesesi sopstveni duh kad se probudi u svoj svojoj silini i sjaju. Isto to važi i za duhovne discipline - ukoliko se osoba bavi kundalini jogom samo u cilju podmalđivanja fizičkog tela, ili zadobijanja moći radi ostvarenja kakvih niskih težnji, mogu nastupiti posledice mnogo gore od onih koje nastaju uzimanjem

halucinogena – ne samo što je lako završiti u duševnoj bolnici, već čovek može ostati *trajno nepokretan*. Nervni sistem nije dovoljno zreo da podnese nalet iznenada oslobođene moći.

Kada čovek između dva prsta uhvati parče kartona veličine jednog kvadratnog santimetra sveže natopljenog LSDjem, gotovo istog trena osetiće neobičan strujni udar koji kroz ruku stiže do njegovog mozga, možda će se čak i refleksno trgnuti. Dozvolite da primetim da materije ne stižu ovom brzinom do mozga ni krvotokom, tim pre što je supstanca nužno morala proći i kroz kožu – što znači da je Albert Hofman patentirao prvi pravi energetski kondenzator, nakon srednjevekovnih alhemičara. Izgleda kao da je ova supstanca u stanju da akumulira energiju u ogromnom stepenu, jer dejstvuje brzinom misli, nervnog impulsa, k tome još i u neverovatno malim dozama. Ona isparava strašno brzo. Osećaj koji nastaje nakon uzimanja LSDja *istovetan* je osećaju izazvanom vežbama koje pobuđuju elemente vatre i zemlje – *volju i svest*.

Pošaljimo sada naučnika na zasluženi počinak, on odlazi sa pozornice u mojoj glavi.

O tehnikama pak suženja i *služenja* biće još reči.

Da li je moguće da ljudi s vremenom ne stvaraju nove snove?
Da li je moguće da ovo, ili svako vreme priznaje samo granice ?
Da li je moguće da pojedinac svoj spas može tražiti pod plavom zastavom sa zvezdicama, čija iritirajuća pompeznost zloupotrebljava misterije broja *dvanaest*, ruže sveg stvaranja? Ili – da ga može tražiti u ideji da svi ljudi postanu jedno stado koje živi u jednom oboru jedne palanke, bila ona materijalna, kulturna, sektaška, institucionalizovana, multikulturalna, virtuelna ili pak još gora od zadaha kojim odišu ovi termini ili pojmovi, zovi ih, čitaoče, kako ti volja, mene to uopšte ne interesuje!

Interesuje me beskraj.

&

Bio je maj kada je Branko Avramović, na poziv danskog Udruženja pisaca, doputovao u Kopenhagen da se prvi put nakon sedam meseci vidi sa sinom. Bio je maj kada se u telu Avtotara Htmorde pokrenula svest Josipa Špiljka. U dobrom raspoloženju ugledni beogradski novelist šetao se trgovima na Norebrou, ispijao čaj na prolećnom suncu i časkao sa Isakom i Markom.

Jedino bi po povratku u sobičak osećao čudnu hladnoću, omamljenost koju bi pripisivao svežem danskom vazduhu i promeni sredine. Hladnoća je ispuzavala iz uglova prostorije, dotala prste na rukama, svijala se pod srcem, donoseći nelegodu. To bi ipak potrajalo samo na tren i - Branko bi spokojno spavao a topota i zadovoljstvo strujali njegovim žilama. Josip Šmiljak bi dansko-jermensko-albanskim očima netremice zurio u vrata. Bilo mu je lako da igra ulogu, prilikom zaposedenja Htmordinog tela iščitao je celokupnu njegovu memoriju. Osećao je kako u njemu raste snaga, prenos svesti je uspeo, jer *on sam* je, a ne adept, bio taj koji je istisnuo Avtotarovu dušu u astralni plan, adept mu je samo omogućio *situaciju*. Ušavši u Josipov um, Izvršitelj je uvideo da je učenik obdaren velikom sposobnošću putovanja kroz akaša princip, eter, i otkrivanja slabo povezanih duša sa telima. Učenik je unutrašnjom logikom ocenio da je zaposedenje Htmorde bio u tom trenutku najbolji način da se plan sproveđe u delo, što visokom adeptu nije bilo potrebno objašnjavati. Možemo se zapitati zašto je kod Šmiljka, ceapača karata u Gradskom Saobraćajnom Preduzeću baš ova sposobnost bila naglašena, a ne neka druga? Poenta je da je svaka sposobnost projekcija neke unutrašnje želje, u ovom slučaju učenikove želje da postane neko drugi, da više ne bude on sam, želja za odricanjem od sebe, nastala u dubokom nezadovoljstvu, usled prebednog života koji mu ništa nije pružio, usled toga što je negde duboko u njemu iskra višeg čoveka nalagala da je potrebna korenita promena, da se sve mora odbaciti – ali ne na ovakav izopačen, zločudan način! Šmiljkov intelekt potpuno je atrofirao, on je sposobnost razumevanja i osluškivanja svog unutrašnjeg glasa odavno izgubio. Od njega, kao čoveka, ostala je samo mračna ambicija, pakost, zavist i podmuklost. Udružene, ove karakteristike, iako od najniže vrste, predstavljaju određeni oblik energije, koja, ipak, u pogodnom trenutku može dejstvovati pojačana na odgovarajući način i u svojoj zluradosti urušiti zdravlje prosečne osobe...

-BARRAGHIR GARRAGHIR GARRGARAR GORRUGIR, BARRAGHIR GARRAGHIR GARRGARAR GORRUGIR...

- mrmljaše vazduhom jedne sobe u jednom stanu u jednoj kući u jednom gradu u jednoj zemlji na jednoj planeti u jednom svemiru - iz jednog grla, šapatom, jedanaest puta, pa potom jedanaest puta izgovoreno s desna na levo počev od poslednje reči, pa ponovo normalno iz grkljana, jedanaest, jedanaest...iz grudi...jedanaest...iz stomaka...jedanaest...iz nogu...jedanaest...iz stopala...jedanaest...

...jedanaest puta jedanaest...

u 5:30 ujutru, prvog dana opadajućeg Meseca. U desnoj ruci čovek držaše koren jedića, u levoj koren čemerike, o vratu mu visiće niska od đumbira. Oči je obuzimao čudan sjaj. Tek što je ispio gusti gorki sirup napravljen od

verbene. Verbena! Vrbena! Sveta biljka keltskih druida! Ovo što je Josip radio jeste ritual drugog stepena Drveta Smrti – jer deset ovde stoji kao *vrhovni broj*, nakon čega prvosveštenik ceremonijalno uvodi adepta u Vrhovni Krug Jedanaestorice, a naš meditant ne beše odmakao dalje od dvojke. Izgovarao je razornu mantru ove, druge, sfere - svoju specijalnost. Teško da će njegov "napredak" u magiji ići dalje od ove tačke, u životu Špiljak se zadovoljavao malim. Jer, ta sfera bila je vezana generalno za sve operacije kod kojih se nije primenjivala *volja* maga, koja bi svojom snagom fokusirana naškodila protivniku, već se tražilo kakvo slabo mesto, kakva pukotina u auri i karakteru napadnute osobe, rupica za koju će se zlepiti mali crni oblak i prikupljati negativnosti, dokle, postavši rupa, ne izazove ozbiljni disbalans u energetskom telu a nakon toga i oštećenje fizičkog organizma. U izuzetnim slučajevima, život napadnute osobe mogao je doći u opasnost, ukoliko je udar bio dosta jak, mada po pravilu praktikus drugog stepena ne može ubiti čoveka. Špiljak to pogotovo nije bio u stanju, no...

...Nekoliko sati kasnije, oko podneva, Branko se šetao šumom u blizini Kopenhagena. Malo se odvojio od Isaka, osetio je potrebu da bude za momenat sam, nešto ga je peklo u duši. Nebo je težalo. Sa juga je duvao zloslutni vетар –*fen*. Nemila sećanja na surovu srpsku zbilju skolila su ga, iz podsvesti je odjednom dopro nagoveštaj straha, kao da se ponovo našao usred Beograda. Bio je u svom stanu blizu *Politike*, beskrajno usamljen.

Mesecima neplaćani, astronomski računi za struju našli bi se u vidnom polju kud god se okrenuo.

Ugledao je miša kako čkilji sa stola, grickajući delove mukotrpno sastavljanog doktorskog rada.

U susednom stanu nekog su privodili, telefon je spavao, niko ga nije zvao, nikoga on neće zvati, nikog ne želi da čuje, niko ga neće ni čuti...

...a sada su lupali i na njegova vrata, lupali su...

...sve jače i jače...nije se više imalo kud...preznojavao se...ništa mu ne mogu, čist je kao suza...ništa ne mogu da mu nameste...sve ove godine pažljivo je merio svaki potez, pazio da ne napravi grešku...po zakonu ne mogu neovlašćeno upadati u stan...ko su oni...ko im je dao ta prava...on je urednik kulturne rubrike...barragh ir garragh ir...i u tom času...barragh ir gorrugh iir...u tom času...GARAGH!...vrata se nezadrživo otvorile uz tresak i pored toga što behu zaključana dvostrukom bravom, zaplijesnu ga mrkli mrak i ledeni vazduh, a pred njim stajaše krug i u njemu plamena jedanaestokraka zvezda!

Glava mu postade ponor ispunjen strahom, a pred njegovim očima, gorele su Isakove fotografije, doktorski rad, ceo stan je goreo, sve je propadalo, nestajalo, odlazilo u tamu... i Avramović Branko se skrhan sruči na tle pod danskim bukvama.

Čuvši tup udar, Isak se okrenu i ugleda kako na tridesetak metara od njega leži otac bled, star, umoran, strašno umoran ... ali - živ. Imao je ludu sreću da se do vozne stanice trkom moglo stići za manje od nekoliko minuta, i ubrzo je, pozvana sa mobilnog telefona jedne gospođe koja je čekala, ekipa hitne pomoći hitala da Branka odnese put odeljenja za hitne slučajeve u danskoj Kraljevskoj bolnici – u svojoj pedeset i četvrtoj godini, novelist i urednik preživeo je prvi infarkt miokarda.

Gospodin Avramović je ubrzo utvrdio da je u samoj bolnici bolje nego u eventualno mogućem raju. Apsolutno će se složiti, čitaoče, budući da sam od uvaženog gospodina još malkice stariji. Za nas penzionere to obećava upravo najbolji mogući smeštaj, hranu, čak i mogućnost da se štipne poneka od zgodnih sestara, još pogotovo ako je naklonjena starijim muškarcima...Ah! Avaj, moram odmah napustiti ovakva razmišljanja i vratiti se pripovesti. Ali mogu reći da se identična misao pojavila i u glavi beogradskog književnika, samo dva dana pošto je naročita injekcija uništila tromb nastao usled prekomernog prijateljevanja s čašicom i dobrom trpezom tokom dugih, dugih godina.

Svejedno, kao čovek neobično živog duha, Branko je za nedelju dana provedenih u bolnici napisao četiri stotine hvale dostoјnih stranica, koje je kao trofej doneo u Beograd.

Nekoliko stotina metara dalje, praktikus drugog stepena uspešno je obavio zadatak, što odmah postade jasno njegovom duhovnom ocu, poslednjem od Jedanaestorice, te ga druge noći opadajućeg Meseca ovaj opozva k sebi (vrativši ga u staro telo cepača karata, koje je u međuvremenu samo poprimilo bledozelenu boju) a duša Avtotarova ponovo se vrati kući nakon izbivanja, te joj ujutru sve izgledaše kao kakav dugi i nerazumljivi san...

&

Isak se uspeo naterati da ustane iz kreveta u kome je sada provodio čitave dane jer su bolovi postali neprekidni, i, poslednjim parama pazarivši dovoljnu količinu arapskog hašiša iza jednih vrata sa rezom za oči na Norebrou, ode na koncert *Marylina Mansona*, sina čovečijeg. Popularni antihrist *Manson*, zapravo razmaženi američki intelektualac pod maskom

muzičara i anti-zvezde, kretao se putem koji su za njega utrli *David Bowie* i *Patty Smith*. Njegovi koncerti bili su vrlo posećeni - dobro osmišljeni koncept nastupa, s akcentom na scenografiji, teatarskom i teatralnom, uz zavidno poznavanje čak i ruske avangarde dvadesetih, davao je rezultate, plus što su zaglušujući decibeli stvarali savršenu podlogu za Mensonovo potpuno artikulisano divljanje. Mensonov *home video* odgledan u sobičku, takođe je davao veoma zanimljive uvide: pre svakog koncerta koji je dotični imao održati u rodnoj Americi, organizovane su demonstracije njegovih protivnika. Ti ljudi su do iznenađujućeg stepena podsećali na posetioce ma kog političkog mitinga u Srbiji – babe u jezivim haljinama, militantni hrišćanski fanatici sa parolama tipa *Traži Hrista ili nestani!*, mladi čiji je preterano zdrav izgled odavao tupost i duhovnu trulež. Glupost se na svim meridijanima ispoljava istovetno. Ovo se dešavalo u vreme nakon Markovog povratka sa Islanda, gde je proveo čitav juli mesec, posmatrajući lunarni predeo bez ijednog drveta osim patuljastih breza i po kojeg zasađenog bora, uživajući u danima bez noći, učeći islandski, provodeći vreme sa izuzetno dragim i naklonjenim mu potomkom svoje profesorke Bergljot i njenim prijateljima, gledajući vulkanska Vestmanska ostrva, gejzire i pučinu i proživljajvajući najbolje pijanstvo u životu nakon četiri čašice gromovače pod nazivom *Black Death* kraj nekadašnjeg doma Gunara iz Hlidarenda. Sada je sve bilo drugačije. Nije više imao smeštaj, stanovao je u Isakovom krevetu. Nije više imao para, uskoro će se zaposliti u Hare-Krišna restoranu *Govindas* milošću bivših građana BiH i samog Gospodina Krišne. Zajedno sa Isakom, ustajao bi u četiri sata popodne, kada se ritualno puštao Mansonov album *Antichrist Superstar*, pušio hašiš i čula obesvećivala na još dva naredna sata – te bi dan, nakon ovog vrhunca samoparodije, počinjao u šest sati posle podne. Već bi nastupio jesenji mrak, pripreme za odlazak do *Ungdoma*, *Lopena*, Davida, podruma – ili Hansa Petersena. Ovaj kovrdžavi magistar antropologije u kasnim tridesetim živeo je po kodeksu koji je izgradio još pre mnogo godina – *Black Sabbath*, *Frank Zappa*, *Led Zeppelin*, *Neil Young*, *Cure* ili pak *Pantera* dopirali bi iz stana u Fredensgade, s druge strane javne kuće, udaljenog od Markovog i Isakovog boravišta nekoliko desetina metara. Hans je pre iks godina svirao u nečemu što se zvalo *Staadrengene* ili po pankerski – *Kurci*, docnije *White Pigs in Heaven*. Sada je bio opsednut svojim poslom -kompjuterima, a povremeno bi na klavijaturama komponovao simfo- rok ličnog užitka radi. Mnogo je pušio hašiš, i po ceo dan točio pivo u svoju utrobu, što međutim nije imalo nikakve posledice, kad se zanemari odlazak njegove žene, Leskovčanke. Kod Petersena bi se, kao što je već rečeno, odlazilo uveče. Hans bi uzimao akustičnu gitaru, postajao ozaren, zaneto gledajući u park, i kada bi se nakon nekoliko pesama doveo u stanje kontemplacije, uvek bi izvodio jednu određenu, Isaku i Marku nepoznatu i beskonačno dosadnu stvar od *Neil Younga*, u koju bi se on međutim sasvim utopio evocirajući jedno unutrašnje vreme, vreme što je prethodilo postojanju dvojice studenata. Oni to vreme

nisu razumeli, nisu ni mogli da ga razumeju – ili im je izgledalo strano i daleko, američki čovek u prirodi pod sekvojama, seoska idila jednostavnog života kraj mlade žene.

Isak je zlobno primetio da bi čak i da nastupi potpuna kataklizma, ovaj čovek ispuzao iz ruševina, seo uzevši gitaru i gledajući u sprženu pustaru na mestu parka od preko puta, intonirao Nil Jangovu numeru. Peter je imao dvoje fantastičnih klinaca, nije bio religiozan, bio je ateista - mističar – verovao je u patuljke, vile, zombie (kao čovek koji drži do svoje struke), i to je bila vera lepša od mnogih, a čitalac može pokušati da sebi dočara izgled njegove duše.

&

U *Govindasu*, Marko se grčio na sudovima, sekao povrće, ujutru ribao patos celog restorana, kao i Klozete. Kolege su mu bili – Vitalijus, mlađani dvojnik Šukrije Gračanina, Litvanac koji je, prilikom diskusije o smrti svog prijatelja, izjavio da je sigurno najbolje delo u životu tog čoveka bilo poklanjanje knjige o Krišni nekom trećem; dalje, Ašok, arogantni Jermenin i dobar otac mnogočlane Krišna porodice, Džagadvala, kuvar dobrostivog izraza koji nikada u svom poslu s povrćem nije ubio niti jednog insekta - za šta je bio u prilici gotovo svakog sekunda; Manas, zaređenik iz Splita koji je okajavao ubistvo, Đani iz Mostara, istraživač tajni indijske numerologije i još nekoliko duša izgubljenih pod ključevima sveta koje su ovde našle utočište. Svi ovi ljudi su, osim kuvara, neprekidno vrteli jednu te istu priču, ali je Marko, u prostoriji ispod kuhinje slušajući Krišna *jungle*, isključio uši za sve pokušaje konvertiranja. Nikada on nije mogao postati sledbenik arogantnog sofiste Pravupada!

Bilo je nemoguće dalje rmabačiti od jutra do mraka, bez ikakve perspektive, gotovo ni za šta.

Zato je sada igrao šah po brzopoteznim turnirima i za klub Farskih ostrva, (pri tom maštajući da tamo i utekne od obruča administracije, ističuće vize i lako moguće propasti što je svakog živog mladića-regruta vrebala na Kosovu), ne bi li oteo koji cvonjak od ostalih štovaoca boginje čija se vlast prostirala ne dalje od 64 polja, boginje Kaise.

Za Isaka se ukazao tračak nade kada ga je Skoro odveo kod svog starog prijatelja- iscelitelja Muhe. Muho je bio bivši švercer i diler, koji je u stanju katalepsije to jest prividne smrti proveo tri dana, a potom nakon lupanja u poklopac bio na sopstvenoj sahrani izvučen iz kovčega - obdaren raznoraznim moćima i znanjem koje ima samo dobar poznavalac kineske medicine. Stoga baš i nije za verovati u njegovu prethodnu *apsolutnu* neukost po pitanju duhovne problematike, sasvim spontani prijemi svesti od ove vrste dešavaju se krajnje retko, mada, čitaoče – *upamti da ništa nije nemoguće*. Tek, Muho nije

bio u stanju da izgubi šahovsku partiju ni ako bi preko puta seo Gari Kasparov lično – za njega se ona jednostavno već dogodila, ulazio bi u svest protivnika, živeo izvan vremena i znao da nikad neće umreti – potpuno je gospodario besprostornim, vanvremenskim i sveprožimajućim principom etera, bio je *prosvetljen čovek i adept; nikada nije uzimao novac i tvrdio je da bi za bilo kakvu zloupotrebu svojih moći bio kažnjen momentalnom smrću.*

Postavivši Isakovu glavu među svoje prilično razmaknute dlanove, Muho ga upita da li oseća toplotu, na šta je Isak odgovorio potvrđno. Prvi tretman bi izведен i prema pacijentovim rečima, bolovi se smanjiše za trećinu. No nedelju dana kasnije, Muho je prosto poludeo na pomen Isakovog imena od strane zbunjenog Skore. Tek mnogo kasnije saznali su da je iz neke više sfere njemu jednostavno bilo *zabranjeno* da studenta izleči, a saznaćemo i zašto iz razvoja događaja... No u ovom trenutku Isak je proživljavao agoniju. Hašiš jedva da je pomagao, pribegavao bi morfijumu ili bi izluđen od bolova šutirao po kuhinji šta god je stigao, kad god bi bio prinuđen da ustane. Tada su počele i halucinacije. U Danskoj postoji idiotska navika da se sve, ali doslovce sve reklame, rade sa više ili manje otvorenom seksističkom porukom, toliko da su politički aktivisti ustalili emisiju koja se bavila ovim reklamama na duhovit, parodirajući način. Podsvest obojice bila je prepunjena kvazierotskim sadržajima, koji su uz to vrebali i na svakom ćošku u najbanalnijoj, najogoljenijoj, najsirovijoj mogućoj formi. Jedne noći, cela soba beše osvetljena crveno. Na Tv ekranu išao je tvrdi porno film, a kao za pakost Marko se upravo tada dosetio da je sve stvar ličnog izbora i naprasno rešio da promeni seksualnu orientaciju pribijajući se uz svog namrgođenog prijatelja. Isak je psovao, a potom, kako to nije dalo zadovoljavajuće rezultate, podigao pesnicu – da bi, u potpunom užasu, ustanovio da je televizor odavno ugašen, da je tri sata nakon ponoći, da je u sobi mrkla tama, a da Marko, ne sluteći ništa, nekud putuje pod Hipnosovim nadzorom.

Ali ni Marko nije zaista spavao. U snu, *svesnom košmaru*, proganjale su ga prisilne, opsesivne misli sličnog tipa. Od neprekidnog hašišarenja sa Petersenom i lošeg piva kome se predavao iz čistog beznađa, dobio je alergiju i izgubio volju za bilo čim. Bio je prinuđen da obrije glavu zaradivši u Danskoj tokom zime česte vaši, studiranje je pukotinom besmislenosti isurelo nekud. Život nije postojao. Matijas i Avtotar su ga iseljavali iz stana, protestujući da im je mir uništen.

&

Pomoć je pružio Rurik, u čijem prisustvu se svaki čovek odmah osećao bolje, anarhistu, poliglota, novinar, genije – beskrajno nedokučivih ali prodornih svetlih očiju i plemenitih crta lica. Na jednom od palčeva nosio je masivni, srebrni pakistanski prsten sa tajnim, duplim dnom predviđenim za

čuvanje otrova ili kamena mudrosti. Nije imao više od dvadeset šest, dvadeset sedam godina, a obišao je Gvatemala, Tuzlu, Beograd, južnoameričke zemlje, intervjuisao hrvatsku ekstremnu desnicu radeći za najlevičarskiji list u Danskoj, kao i neke od beogradskih advokata. Zajedno sa Davidom, bio je najbitniji čovek za dalje funkcionisanje TV STOPa, subverzivne TV- antistanice. Njeni aktivisti prekinuli su jednom prilikom udarni dnevnik danske državne televizije, da bi pankerka Marta pored šokiranog spikera pročitala dodatak sa informacijama sklonjenim od javnosti. TV STOP je finansijski bio u totalnom raspadu, a njegovo osoblje živilo je u složenom sistemu hodnika-podruma iste zgrade. Danju bi ispuzavali na gornje nivoe i radili, a noću se povlačili nazad, gde je Rurik ponudio smeštaj Marku, pošto se spremao da ponovo nestane neznano kud. David je potpuno ispunio podrum džinovskim projektorima, na koje i samo vreme beše zaboravilo, kao i drugim čudnovatim i isto tako prepotopskim mašinama za potrebe kinematografije. U tom ambijentu, on je razmatrao mogućnosti sklapanja poslova s Afrikom, žvakao grančice i lišće biljke kat dobijene od Somalijaca iz susednog podruma, slušao *Talking Heads*, otkidalo i od deset ujutru duvao kao sumanut ili pak tugovao nad sopstvenom sudbinom razmišljajući o samoubistvu. Marko se uselio u sobu u kojoj se nalazila vanredna reprodukcija ikone sa likom Isusa Hrista, pikado sačinjen od kolaža političara, porodične fotografije, i krevet sa posteljinom na kojoj je neko ko zna kad izgubio nevinost. *Sada je Marko tu spavao.*

Sve odaje povezivao bi dugačak hodnik. U kuhinji se kuvalo i ritualno ispijao čaj od vodene perunike to jest iđirota, muskatnog oraščića i glogovog sirupa, zaslađen najboljim turskim medom. Ta mešavina je bila zajednički pronalazak Davida, Marka i budućeg manekena Igora i donosila bi Davidu duševni mir i vizije, jer ništa drugo više na njega nije delovalo - pošto je nakon emotivnog brodoloma proživeo jedan period od pet tripova za veče. Igor je živeo u susednoj odaji. Imao je prelepú crvenokosu devojku koja je volela amfetamine, čijeg se imena ne mogu setiti.

Istuširavši se u toaletnom ulazu, koristeći pomoću lavaboa i gumenog creva improvizivan tuš, Marko se, mrtav umoran sruči u svoj podrumski ležaj... a usnio je sledeće:

Tunel i kosmičke prostore, bitke i ponovno rođenje, kraj i susret, njegov i Isakov u zbilji koja se već jednom dogodila.

I sve to beše refleks, odbljesak svetlosti u oku one za kojom žuđaše njegovo srce, one na koju je iscrpljen i izmučen već zaboravio- Iben!

Kao da je bio beskrajno mali, padajući u vreme buduće, zarobljeno u oku.

I vide Isaka kako sedi, pognut nad knjigom.

Beše to *Bura* Vilijema Šekspira..

U trenutku kada se oči *Isakove* spustiše na ekran televizora, na Isakovom muzičkom uređaju *Babes in Toyland* izgovoriše –*Ariel!*

Televizor dade sliku –*Ariel, den ideale vaskepulver!*

Isakov prst počivao je na rečima –*Ariel, spirit of the air!*

Trojni sinhronicitet! On otvara vrata pete dimenzije, krši barijere prostora i vremena. I jedne oči u drugima sagledaše treće! Sada, u unutrašnjem prostoru svi su bili zajedno, *kao što je bilo oduvek...i kao što će biti...*

Tajno bratstvo! Nije moglo biti drugačije. Odatle je poticala ona telepatska povezanost, odatle ta fatalnost prvog pogleda, osećaj neverovatne, ničim objašnjive bliskosti. Svako od njih imao je svoj zadatak, svako od njih je na svom polju razobličavao po jednu od laži jedanaestorice. Troje naprema jedanaest! I tu Isaku bi jasno da postoji bezbroj ovakvih bratstava, svetlih i tamnih u međusobnom sukobu kroz vreme, u neprekidnim promenama, neprekidnom kretanju karmičkih mreža, zavrte mu se u glavi od neizmernosti snova koje sanja Večita Tajna. Vide da postoji I iza beskonačnosti, nešto još Nepojmljivije od nje same, iza njenog sna u snu...

A potom, Isak bi okovan plamenom na točku sa jedanaest krakova i plameni nož Izvršiteljev zari mu se pravo u srce. *Ispunjene! Sudbina – ono što se već dogodilo moralo se dogoditi u budućem!* Na to se devojka čije telo postade nalik duhu, prožeto samo neonskom svetlošću, stade lagano rastakati, pretvarajući se u mozaik od mnoštva svetlećih oblaka. Kada oblaka postade nemerljiv broj, oni se najednom svi udružiše u reku, koja dugo uticaše u crni otvor –rupu na mestu gde beše srce Isakovo. I nestade plamene zvezde, a namesto nje ukaza se neka zelena zemlja. U magli, Isak je stajao, naspram jednog velikog, usamljenog drveta, osećajući hladnoću čistih podzemnih voda koje su se izlivale nakon pljuska kupajući mu bosa stopala. Ona se izdigoše iznad vode, stojeći na površini kao da su iz same nje izrasla...

&

Uzdahnuvši, Marko se mrtav bolestan probudio u avionu koji se lagano ali neumitno primicao Budimpeštanskom aerodromu. Dođavola! Sedeo je između dve mađarske striptizete, od kojih je jedna iskoristila tren njegove usnulosti i poljubila ga u vrat. Možda će završiti na Kosovu, možda

će Šukrija Gračanin i Jaromir Vlajković doći po njegov razum, možda će mu se nešto drugo dogoditi, što nije mogao ni da sanja. Svejedno, bio je sasvim spokojan, a san –san ga bar neće napustiti i on iznova utoči u njegove dubine...

U istom tom trenutku, Isak je u rukama držao primerak danskog *Informationa*, upravo na mestu gde davne 1014. godine erl Sigurd pada u bici kod Klontarfa, kopljem priboden za smaragdno irsko tle. Lečenje na Pleksus institutu za bioenergiju primicalo se kraju, a pogled mu je počivao na jednom članku – beše to napis o tragičnoj smrti mlade kopenhaške aktivistkinje. Ona se, iz do sada neutvrđenog razloga bacila pod metro, koji ju je sasvim raskomadao...

Kad je ustao, Marko je prišao stolu i počeo da se smeje, smeje, smeje, gubeći dah: odmah po njegovom povratku, majka je revnosno spakovala u mašinu sav prljav veš. Pasoš je takođe bio prljavi deo prljavog veša. Sada su se Marko i Marko netremice gledali; jedan ukočen, kamen, potpuno paralisan - i drugi koji se *tačno na polovini lica, savršeno pravilnom uzdužnom linijom pretvarao u beli kvadrat, belo Ništa. Krug se zatvorio... a i čas došao da ovu priču privедем kraju. Pozdravljam te i želim ti mir.*

Ivan Novaković, rođen je 25. januara, 1975. god. u Beogradu. Do sada objavljuvao poeziju u zborniku „Bundolo“ sajta, kao i kratke priče i zborniku „Alma“ iz 2005. god.

